

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมการปกครอง . เอกสารประกอบการอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาษีบำรุงท้องที่ .
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น , 2527.
- กรมสรรพากร . คำแนะนำการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปีภาษี 2537 กรุงเทพฯ : กรม
สรรพากร.
- กรมสรรพากร . ภาษีมูลค่าเพิ่มและธุรกิจเฉพาะ . กรุงเทพฯ : กรมสรรพากร , 2534.
- กระทรวงการคลัง . สถิติการคลัง ปี 2537 . กรุงเทพฯ : กรมบัญชีกลาง , 2538.
- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม . การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย . กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2537.
- ไกรยุทธ ชีรตยาสินันท์ . หลักการวิเคราะห์ภาระภาษี : ฉบับพิศดาร . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช , 2525.
- จรัส สุวรรณมาลา . การวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีของหน่วยการปกครองท้องถิ่นใน
จังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย . วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต . จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย , 2526.
- จรัส สุวรรณมาลา . “ปฏิวัติการคลังเพื่อการกระจายความเจริญ” ใน สัมมนาทางวิชาการ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประจำปี 2537 . กรุงเทพฯ , 2538.
- จริยา เจริญวัฒนะ . การวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีเงินได้ การศึกษาเฉพาะกรณีประเทศ-
ไทย . วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2523.
- ชมเพลิน จันทร์เรืองเพ็ญ และรัตนา สายคณิต . โครงสร้างภาษีของไทยและผลที่มีต่อการพัฒนา
เศรษฐกิจของประเทศ . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2524.
- ธรรมนิติ . ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2531 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธรรมนิติ , 2536.
- ธวัชชัย งามสันติวงศ์ . SPSS/PC + หลักการและวิธีใช้คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่อการวิจัย
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ลินคอร์น , 2537.
- นรินทร์ ท่าหลวง . ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2531 . กรุงเทพฯ : กรมสรรพากร ,
2531.
- ประพันธ์ เสวदनันท์น . ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย , 2537.

- เมธี ครองแก้ว . การบริหารและควบคุมการใช้จ่ายสาธารณะในประเทศไทย . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2535.
- วิทย์ ดันตยากุล . กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร . กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายเนติบัณฑิตสภา , 2538 พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2534.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย . การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2534.
- สกนธ์ วรรณวิวัฒนา . “ปฏิบัติการคลังเพื่อปฏิรูปเศรษฐกิจ” ใน สัมมนาทางวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประจำปี 2536 , กรุงเทพฯ 2537.
- สมคิด บางโพ . ภาษีอากรธุรกิจ . กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี , 2538.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์และกรรมการ์ สุขเกษม . การวิเคราะห์การถดถอย : แนวคิดวิธีการและการประยุกต์ใช้ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลี้ยงเซียง , 2536.
- สุริยะ สุริยกานต์และคณะ . ประมวลรัษฎากรปี 2536 . กรุงเทพฯ : เม็ดทรายพรินติ้ง , 2536.
- เสถียร วิชย์ลักษณ์ และสีบวงศ์ วิชย์ลักษณ์ . พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2516 . กรุงเทพฯ : นิติเวชย์ , 2534.

ภาษาอังกฤษ

- D.N. Gujarati . Basic Econometric . Singapore : McGraw-Hill , 1988.
- J.R. Lotz and E.R. Morss . “Measuring “Tax Effort” in Developing Countries” . IMF Staff Papers . (November, 1967).
- Kilman Shin . “International Difference in Tax Ratio,” The Review of Economic and Statistic. Vol. LI (1969).
- Pindyck, Robert S. Econometric model and Economic forecasts . Tokyo : McGraw-hill Kogakusha, 1976.
- R.A. Musgrave and P.B. Musgrave . Public Finance in Theory and Practice . McGraw-Hill , 1973.
- R.A. Musgrave . The Theory of Public Finance . Tokyo : Kagakushg , 1959.
- Roy W. Bahl . “A Regression Approach to Tax Effort and Tax Ratio Analysis” IMF Staff Papers . Vol. XVIII (1971).
- Roy W. Bahl . “A Representative Tax System Approach to Measurement Tax Effort in Developing Countries” . IMF Staff Papers Vol. XIX (1972).

ภาคผนวก ก.

ประเภทของภาษีที่จัดเก็บในจังหวัด

ภาษีท้องถิ่นจัดเก็บเอง

1. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ภาษีโรงเรือนและที่ดินเป็นภาษีที่เรียกเก็บจากฐานทรัพย์สิน คือเก็บจากเจ้าของโรงเรือน และที่ดินที่เจ้าของมิได้อยู่อาศัยเอง แต่ได้ประโยชน์จากโรงเรือนและที่ดินนั้น ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปให้ผู้อื่นเช่าอยู่อาศัยหรือประกอบธุรกิจ ดังนั้นภาษีโรงเรือนและที่ดินมักจะเกี่ยวข้องกับธุรกิจเสมอ โดยที่การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินมุ่งให้เป็นรายได้ของท้องถิ่น

ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินมีอยู่ 2 ประเภทดังนี้¹

ประเภทที่ 1 คือโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ

โรงเรือน ได้แก่ บ้าน ตึกแถว อาคาร ร้านค้า สำนักงาน บริษัท ธนาคาร โรงแรม โรงภาพยนตร์ โรงพยาบาล โรงเรียน แฟลตหรืออพาร์ทเมนต์ คอนโดมิเนียม หอพัก สนามมวย คลังสินค้า ฯลฯ

สิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ หมายถึงสิ่งก่อสร้างทุกชนิด ตัวอย่างเช่น ท่าเรือ สะพาน อ่างเก็บน้ำ เจดีย์ อนุสาวรีย์ ถังเก็บน้ำมันขนาด 100,000 ลิตร ก่อสร้างติดที่ดินเป็นการถาวรใช้เก็บสินค้า น้ำมัน

ประเภทที่ 2 ที่ดินที่ใช้ปลูกสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งที่ดินต่อเนื่องกันด้วย

ทรัพย์สินต่อไปนี้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน

1. พระราชวังอันเป็นทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ ถ้าเป็นทรัพย์สินส่วนพระองค์แล้วไม่ได้รับยกเว้นภาษี

2. ทรัพย์สินของรัฐบาลซึ่งใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะ เช่น อาคารที่ตั้งทำการของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ สะพานสาธารณะ ท่าเรือสาธารณะ ศาลาทำน้ำสาธารณะ ฯลฯ

¹ สมคิด บางโพ , ภาษีอากรธุรกิจ (กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี , 2538) หน้า 256-257.

3. ทรัพย์สินของโรงพยาบาลสาธารณะและโรงเรียนสาธารณะซึ่งประกอบการอันมิใช่เพื่อเป็นผลกำไรส่วนบุคคล และใช้เฉพาะในการรักษาพยาบาลและในการศึกษา เช่น โรงพยาบาลศิริราช โรงเรียนรัฐบาล วิทยาลัย มหาวิทยาลัย เป็นต้น

4. ทรัพย์สินซึ่งเป็นศาสนสมบัติอันใช้เฉพาะในศาสนกิจอย่างเดียวหรือเป็นที่อยู่ของสงฆ์ เช่น วัด โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ ศาลาสวดพระอภิธรรม กุฏิพระ สุหระา โบสถ์คริสต์ เป็นต้น

5. โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งปิดไว้ตลอดปี และเจ้าของมิได้อยู่เองหรือให้ผู้อื่นอยู่ นอกจากคนเฝ้า ซึ่งคนเฝ้าในที่นี้หมายถึงคนที่เฝ้าให้จริง ๆ มิใช่อาศัยอยู่เอง

6. โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งเจ้าของอยู่เอง หรือให้ผู้อื่นเฝ้ารักษา และมีได้ใช้เป็นที่ไว้สินค้าหรือประกอบอุตสาหกรรมใด ๆ

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินคือเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างและที่ดิน ฉะนั้น ถ้าใครเป็นเจ้าของที่ดินแล้วปลูกตึกให้เช่าก็มีหน้าที่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน มิใช่ผู้เช่า แม้จะทำสัญญาให้ผู้เช่าเป็นผู้เสีย แต่ถ้าผู้เช่าไม่นำภาษีไปเสีย เจ้าของก็ต้องรับผิดชอบเป็นผู้เสีย แล้วจึงไปไล่เบี้ยเอาจากผู้เช่าตามสัญญา

อัตราภาษี

ภาษีโรงเรือนและที่ดินนั้นต้องเสียในอัตราร้อยละ 12 ครั้งของค่ารายปี

การลดค่ารายปี

ค่ารายปีอาจลดลงได้ในกรณีต่อไปนี้

1. ถ้าโรงเรือนใดติดตั้งส่วนที่สำคัญมีลักษณะเป็นเครื่องจักรกลใด เครื่องกระทำ หรือเครื่องกำเนิดสินค้า เพื่อใช้ดำเนินการอุตสาหกรรมบางอย่าง เช่น โรงสี โรงเลื่อย หรือโรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ ให้ลดค่ารายปีลงเหลือ 1 ใน 3 เช่น ถ้าโรงเลื่อยมีเครื่องจักรติดตั้งอยู่ มีค่ารายปีปีละ 30,000 บาท ก็ลดค่ารายปี 2 ใน 3 คือ 20,000 บาท เหลือ 10,000 บาท คงเสียภาษีร้อยละ 12 ครั้งของวงเงิน 10,000 บาท มิใช่เต็มทั้ง 30,000 บาท

2. ถ้าเป็นกรณีที่เจ้าของเพิ่มจะปลูกโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างขึ้น ค่ารายปีมิได้คิดเต็มทั้งปี แต่ต้องมีการลดลงตามส่วน เช่น ในปี พ.ศ. 2530 ปลูกบ้านและเช่าอยู่ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2530 ดังนี้ ค่ารายปีต้องลดลงเหลือเพียงครึ่งเดียว จะคิดเต็มทั้งปีไม่ได้ นอกจากนี้ ในกรณีที่โรง

เรือนหรือสิ่งปลูกสร้างว่างลง หรือชำรุดเสียหายจนจำเป็นต้องซ่อมแซมใหญ่ ก็มีสิทธิยื่นคำร้องขอลดภาษีต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้

2. ภาษีบำรุงท้องที่ เป็นภาษีเรียกเก็บจากฐานทรัพย์สินอย่างหนึ่ง โดยจัดเก็บจากเจ้าของที่ดิน ไม่ว่าที่ดินนั้นจะทำประโยชน์หรือไม่ก็ตาม ประชาชนทุกคนที่เป็นเจ้าของที่ดินจะต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ เว้นแต่มีที่ดินเพียงจำนวนเล็กน้อยเพื่อยู้อาศัยหรือเพื่อทำกินตามที่กฎหมายกำหนดจึงจะได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี

ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่คือที่ดิน ทั้งนี้ไม่ว่าที่ดินนั้นจะเป็นที่ดินมีโฉนด น.ส.3 น.ส.3 ก ใบไต่สวน หรือส.ค.1 และไม่ว่าที่ดินนั้นจะเป็นที่ว่างเปล่าหรือมีโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างปลูกอยู่หรือไม่ หรือใช้ในการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ประกอบกิจกรรมโดยให้คนอื่นเช่าหรือทำเองก็ตาม²

ทรัพย์สินที่ได้รับการยกเว้นภาษี

มีที่ดินหลายประเภทด้วยกันที่ไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ดังนี้³

1. ที่ดินที่เป็นที่ตั้งพระราชวังอันเป็นส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
2. ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือที่ดินของรัฐที่ใช้ในกิจการของรัฐหรือสาธารณะ โดยมีได้หาผลประโยชน์ เช่น สนามหลวง ถนนหลวง ที่ดินที่ใช้ตั้งกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ
3. ที่ดินของราชการส่วนท้องถิ่นที่ใช้ในกิจการของราชการส่วนท้องถิ่นหรือสาธารณะโดยมิได้หาผลประโยชน์ เช่น ที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งของศาลาเทศบาล หรือสถานีดับเพลิงของเทศบาล เป็นต้น แต่ถ้าเทศบาลให้เอกชนเช่าที่ดินของเทศบาลก็ไม่อยู่ในข่ายได้รับยกเว้นภาษีบำรุงท้องที่
4. ที่ดินที่ใช้เฉพาะการพยาบาลสาธารณะ การศึกษา หรือการกุศลสาธารณะ เช่น ที่ดินที่ใช้ตั้งโรงพยาบาลของรัฐ หรือใช้เป็นโรงเรียนรัฐบาล เป็นต้น ทั้งนี้ แม้ที่ดินนั้นจะเป็นที่ดินของเอกชนก็ตาม
5. ที่ดินที่ใช้เฉพาะศาสนกิจศาสนาใดศาสนาหนึ่ง ที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของวัดไม่ว่าจะใช้ประกอบศาสนกิจศาสนาใดศาสนาหนึ่งหรือไม่ หรือที่ศาลเจ้า โดยมีได้หาผลประโยชน์ เช่น ที่ดินซึ่งใช้เป็นที่ตั้งวัด สุเหร่า โบสถ์คริสต์ เป็นต้น

² กรมการปกครอง , เอกสารประกอบการอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาษีบำรุงท้องที่ , (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น , 2527) หน้า 16.

³ เสถียร วิชยลักษณ์และสืวงศ์ วิชยลักษณ์ พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2516 , (กรุงเทพฯ : นิติเวช , 2534) หน้า 7

แต่ถ้าที่ดินนั้นมีการใช้หาผลประโยชน์ เช่น เป็นที่จอดรถโดยเก็บค่าจอด หรือให้ผู้รับเหมาก่อสร้างตึกแถวขึ้นบนที่ดินนั้น แล้วทางวัดเรียกเก็บค่าเช่าจากผู้เช่า ที่ดินนี้ย่อมไม่อยู่ในข่ายได้รับยกเว้นภาษีบำรุงท้องที่

6. ที่ดินที่ใช้เป็นสุสานและฌาปนสถานสาธารณะโดยมิได้รับผลประโยชน์ตอบแทน ต้องเป็นสุสานและฌาปนสถานสาธารณะที่มีได้รับประโยชน์ตอบแทนจึงจะอยู่ในข่ายได้รับการยกเว้นภาษีบำรุงท้องที่ ดังนั้นสุสานที่ญาติของคนตายต้องเสียเงินเป็นค่าที่ดินฝังศพทำสุสานจึงไม่อยู่ในข่ายที่ได้รับยกเว้นภาษีบำรุงท้องที่

7. ที่ดินที่ใช้ในกิจการรถไฟ การประปา การไฟฟ้า หรือการทำเรือของรัฐ หรือที่ใช้เป็นสนามบินของรัฐ

8. ที่ดินที่ใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนที่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินอยู่แล้ว เช่น ถ้าเป็นเจ้าของที่ดินแปลงหนึ่ง แล้วปลูกบ้านให้คนอื่นเช่า ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ดังนั้นจึงได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่สำหรับที่ดินที่ปลูกบ้านนั้น หรือถ้าสร้างป้อมน้ำมันขึ้นมาป้อมหนึ่ง ตัวป้อมและอาณาบริเวณรอบป้อมต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ดังนั้นจึงได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่สำหรับที่ดินที่ไ้ตั้งป้อมนั้น

การที่กฎหมายยกเว้นให้ที่ดินที่เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ก็เพื่อมิให้มีการเสียภาษีซ้ำซ้อนอันเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีมาก

9. ที่ดินของเอกชนเฉพาะส่วนที่เจ้าของที่ดินยินยอมให้ทางราชการจัดใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ โดยเจ้าของที่ดินมิได้ใช้หรือหาผลประโยชน์ในที่ดินเฉพาะส่วนนั้น เช่น เจ้าของที่ดินยินยอมให้กรมตำรวจปลูกสร้างสถานีตำรวจชั่วคราวขึ้นในที่ดินของตนโดยไม่คิดค่าตอบแทนหรือหาผลประโยชน์แต่อย่างใดย่อมได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่

10. ที่ดินที่เป็นที่ตั้งที่ทำการขององค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนาญพิเศษของสหประชาชาติหรือองค์การระหว่างประเทศอื่น ในเมื่อประเทศไทยมีข้อผูกพันให้ยกเว้นตามอนุสัญญาหรือความตกลง

11. ที่ดินที่เป็นที่ตั้งที่ทำการของสถานทูตหรือสถานกงสุล ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน

12. ที่ดินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่คือเจ้าของที่ดิน คำว่า เจ้าของที่ดิน หมายความว่าบุคคลหรือคณะบุคคลไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือครอบครองอยู่ใน

ที่ดิน ที่ดินจะต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่มากน้อยเท่าใด ย่อมแล้วแต่ว่าที่ดินนั้นมีราคาเท่าใด ถ้ามีราคาสูงก็ต้องเสียภาษีมาก นั่นคือใช้ราคาที่ดินเป็นฐานภาษี

ราคาที่ดินที่จะนำมาใช้เป็นฐานในการเสียภาษีนี้นั้นมิใช่ถือราคาขั้นสูงหรือขั้นต่ำ แต่ถือราคาปานกลาง โดยต้องเป็นราคาปานกลางตามที่คณะกรรมการตีราคาปานกลางของกระทรวงมหาดไทยกำหนดขึ้น ซึ่งทุก ๆ 4 ปีคณะกรรมการจะตีราคาครั้งหนึ่ง ใช้สำหรับเก็บภาษีบำรุงท้องที่โดยเฉพาะราคาปานกลางนี้จะต่ำกว่าราคาประเมินของกรมที่ดินมาก⁴

อัตราภาษี

เมื่อทราบราคาปานกลางแล้วก็นำไปคิดภาษีตามอัตราภาษีที่กำหนดไว้ในบัญชีอัตราภาษีบำรุงท้องที่ เช่น ถ้าที่ดินมีราคาปานกลางไร่ละ 200 บาทก็เสียภาษีเพียงไร่ละ 50 สตางค์ หรือถ้าที่ดินมีราคาปานกลางไร่ละ 25,000 บาท แต่ไม่เกิน 30,000 บาท ก็เสียภาษีไร่ละ 70 บาท เป็นต้น ตามบัญชีอัตราภาษีบำรุงท้องที่

การลดหย่อนภาษี

ในกรณีที่ใช้ที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง เป็นที่เลี้ยงสัตว์ของตนเอง หรือประกอบกิจกรรมของตนเอง มีสิทธิได้รับลดหย่อนไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ตามเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้⁵

1. ถ้าเป็นที่ดินนอกเขตเทศบาลหรือนอกเขตสุขาภิบาลได้รับลดหย่อนไม่เกิน 5 ไร่ เว้นแต่ข้อบัญญัติจังหวัดจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น แต่จะกำหนดให้ลดหย่อนน้อยกว่า 3 ไร่ไม่ได้
2. ถ้าเป็นที่ดินในเขตเทศบาลตำบลหรือในเขตสุขาภิบาลได้รับลดหย่อนไม่เกิน 1 ไร่ เว้นแต่เทศบัญญัติหรือข้อบังคับสุขาภิบาลจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น แต่จะกำหนดให้ลดหย่อนน้อยกว่า 200 ตารางวาไม่ได้
3. ถ้าเป็นที่ดินในเขตเมืองพัทยาและเขตเทศบาลอื่นนอกจากเขตเทศบาลตำบลได้รับลดหย่อนไม่เกิน 100 ตารางวา เว้นแต่ข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น แต่จะกำหนดให้ลดหย่อนน้อยกว่า 50 ตารางวาไม่ได้
4. ถ้าเป็นที่ดินในเขตกรุงเทพมหานคร

⁴ เสถียร วิชชลักษณ์และสীবวงศ์ วิชชลักษณ์ พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2516 , (กรุงเทพฯ : นิติเวช , 2534) หน้า 10

⁵ เสถียร วิชชลักษณ์และสীবวงศ์ วิชชลักษณ์ พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2516 , (กรุงเทพฯ : นิติเวช , 2534) หน้า 12-13.

ก. ในท้องที่ที่มีชุมชนหนาแน่นมากได้รับลดหย่อนไม่เกิน 100 ตารางวา เว้นแต่ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น แต่จะกำหนดให้ลดหย่อนน้อยกว่า 50 ตารางวาไม่ได้

ข. ในท้องที่ที่มีชุมชนหนาแน่นปานกลางได้รับลดหย่อนไม่เกิน 1 ไร่ เว้นแต่ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น แต่จะกำหนดให้ลดหย่อนน้อยกว่า 100 ตารางวาไม่ได้

ค. ในท้องที่ชนบทได้รับลดหย่อนไม่เกิน 5 ไร่ เว้นแต่ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น แต่จะกำหนดให้ลดหย่อนน้อยกว่า 3 ไร่ไม่ได้

ท้องที่ใดจะเป็นท้องที่ที่มีชุมชนหนาแน่นมาก หนาแน่นปานกลาง หรือชนบทย่อมเป็นไปตามกฎกระทรวงซึ่งออกโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ข้อสังเกต

1. ในกรณีที่มีที่ดินหลายแปลงอยู่ในจังหวัดเดียวกัน ต้องเลือกเอาแปลงใดแปลงหนึ่งในการรับการลดหย่อน แต่ถ้าแปลงใดมีไม่ครบตามเกณฑ์ที่ได้รับการลดหย่อนก็มีสิทธิเองแปลงอื่นมาสมทบจนครบได้ เช่น ถ้ามีที่ดินอยู่นอกเขตเทศบาลและเขตสุขาภิบาลซึ่งมีสิทธิหักลดหย่อนได้ 5 ไร่ ปรากฏว่าที่ดินแปลงหนึ่งมีเนื้อที่ 3 ไร่ แต่อีกแปลงหนึ่งมีเนื้อที่ 6 ไร่ ทั้งสองแปลงอยู่ในจังหวัดเดียวกัน ถ้าเลือกแปลง 3 ไร่ในการลดหย่อน ก็มีสิทธิหักลดหย่อนแปลง 6 ไร่ได้อีก 2 ไร่ แต่ถ้าเลือกหักลดหย่อนเฉพาะแปลง 6 ไร่ ก็คงหักลดหย่อนเฉพาะแปลง 6 ไร่นี้แปลงเดียวเท่านั้น (หักลดหย่อนได้ 5 ไร่) จะหักลดหย่อนแปลง 3 ไร่อีกไม่ได้

2. ในกรณีตามข้อ 1. ถ้าที่ดินแต่ละแปลงมีเนื้อที่เกิน 5 ไร่ต้องเลือกเอาแปลงใดแปลงหนึ่งซึ่งแปลงที่ควรจะเลือกน่าจะเป็นแปลงที่มีราคาปานกลางต่ำ เพราะจะได้เสียภาษีน้อย

3. ในกรณีที่มีที่ดินหลายแปลงอยู่ในหลายจังหวัด เช่น นอกจากจะมีที่ดินอยู่ในจังหวัดจะเชิงตราแล้ว ยังมีที่ดินอยู่ในจังหวัดชลบุรีอีก คงมีสิทธิขอลดหย่อนได้เพียงจังหวัดเดียว ส่วนจะเป็นแปลงใดก็แล้วแต่จะเลือก

4. ที่ดินที่จะหักลดหย่อนได้นั้นต้องเป็นที่ดินที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง หรือที่เลี้ยงสัตว์ของตนเอง หรือประกอบกิจกรรมของตนเอง เช่น ถ้ามีที่ดิน 2 แปลงอยู่ในจังหวัดเดียวกัน แปลงหนึ่งใช้ทำนาเอง แต่อีกแปลงหนึ่งให้คนอื่นเช่า ดังนี้แปลงหลังที่ให้คนอื่นเช่าจะหักลดหย่อนไม่ได้ คงหักลดหย่อนได้เฉพาะแปลงแรกซึ่งใช้ทำนาเท่านั้น

3. ภาษีป้าย ปัจจุบันเราจะพบเห็นป้ายเป็นจำนวนมากทั้งป้ายชื่อ ป้ายโฆษณา โดยเฉพาะในตัวเมืองที่เจริญจะเป็นป้ายโฆษณาจำนวนมากมาย ป้ายต่าง ๆ เหล่านี้มีขนาดต่าง ๆ กันตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่มาก การเก็บภาษีป้ายจึงเป็นรายได้ทางหนึ่งของท้องถิ่น ในท้องถิ่นที่เจริญมีธุรกิจการค้ามากจะมีการขึ้นป้ายโฆษณากันมาก ท้องถิ่นก็จะเก็บภาษีป้ายได้มาก

คำว่า ป้าย หมายความว่า ป้ายแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ หรือโฆษณาการค้า หรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ไม่ว่าจะได้แสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใด ๆ ด้วยอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่เขียน แกะสลัก จารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่นใด⁶

ป้ายต่อไปนี้ไม่ต้องเสียภาษีป้าย⁷

1. ป้ายที่แสดงไว้ ณ โรงมหรสพและบริเวณของโรงมหรสพนั้น เพื่อโฆษณามหรสพ
ป้ายที่จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีตามข้อนี้ ต้องเป็นป้ายโฆษณามหรสพและต้องติดตั้งไว้ที่โรงมหรสพหรือบริเวณมหรสพ ถ้าเป็นป้ายโฆษณาสินค้า แม้จะติดตั้งไว้ที่โรงมหรสพก็ไม่ได้รับยกเว้นภาษีป้ายตามข้อนี้ หรือเป็นป้ายโฆษณามหรสพ แต่ติดตั้งตามถนนหรือที่สาธารณะซึ่งไม่ใช้บริเวณโรงมหรสพ ก็ไม่ได้รับยกเว้นภาษีป้ายตามข้อนี้เช่นกัน
2. ป้ายที่แสดงไว้ที่สินค้าหรือสิ่งห่อหุ้มหรือบรรจุสินค้า เช่น เครื่องหมายการค้าที่แสดงไว้ที่ตัวสินค้าหรือกล่องใส่สินค้า เป็นต้น
3. ป้ายที่แสดงไว้ที่บริเวณงานที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราว เช่น ป้ายโฆษณาสินค้าที่ติดตั้งไว้ในบริเวณงานกาชาด เมื่องานหมดก็รื้อออก เป็นต้น
4. ป้ายที่แสดงไว้ที่ยานพาหนะ และมีพื้นที่ไม่เกิน 500 ตารางเซนติเมตร และป้ายที่แสดงไว้ที่รถยนต์ส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์ รถบดถนน รถแทรกเตอร์ และล้อเลื่อน
5. ป้ายที่แสดงไว้ในอาคารที่ใช้ประกอบการค้า และแต่ละป้ายมีพื้นที่เกิน 1 ตารางเมตรจะต้องเสียภาษีป้าย (ถ้าเป็นป้ายตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ แม้มีพื้นที่ไม่ถึง 1 ตารางเมตรก็ต้องเสียภาษีป้าย)

⁶ เสถียร วิชาลักษณ์และสืวงศ์ วิชาลักษณ์ พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2516 , (กรุงเทพฯ : นิติเวช , 2534) หน้า 2

⁷ เรื่องเดียวกัน หน้า 4

6. ป้ายของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ป้ายชื่อกระทรวง ทบวง กรม ป้ายชื่อ อำเภอ ป้ายสถานีตำรวจ เป็นต้น

7. ป้ายขององค์การที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาลหรือตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ และหน่วยงานที่นำรายได้ส่งรัฐ เช่น ป้ายขององค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) ป้ายของโรงงานยาสูบ เป็นต้น

8. ป้ายของธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

9. ป้ายของโรงเรียนราษฎร์ ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ที่แสดงไว้ ณ โรงเรียนราษฎร์และบริเวณของโรงเรียนราษฎร์นั้น

10. ป้ายของผู้ประกอบการเกษตร ซึ่งค่าผลผลิตอันเกิดจากการเกษตรของตน เช่น ชาวนาปลูกข้าวและเปิดร้านขายข้าวเอง ป้ายร้านขายข้าวนี้ย่อมได้รับการยกเว้นภาษี

11. ป้ายของวัดหรือผู้ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์แก่การศาสนาหรือการกุศลสาธารณะโดยเฉพาะ

12. ป้ายของสมาคมหรือมูลนิธิ

13. ป้ายตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎกระทรวงออกยกเว้นป้ายที่ได้ต้องเสียภาษี

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายคือเจ้าของป้าย⁸

ในกรณีที่ไม่มีผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายและหาตัวผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายไม่ได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการประเมินไปยังผู้ครอบครองป้ายนั้น และให้ผู้ครอบครองป้ายนั้นเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย

-ป้ายที่ตั้งอยู่บนอสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น และมีพื้นที่เกิน 2 ตารางเมตร ต้องมีชื่อและที่อยู่ของเจ้าของป้ายเป็นอักษรไทยที่ชัดเจนที่มุมขวาด้านล่างของป้าย

-ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายแสดงหลักฐานการเสียภาษีป้ายไว้ ณ ที่เปิดเผยในสถานที่ประกอบการค้าหรือประกอบกิจการ

⁸ เสถียร วิชชลักษณ์และสิบวงศ์ วิชชลักษณ์ พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2516 , (กรุงเทพฯ : นิติเวช , 2534) หน้า 7

อัตราภาษีป้าย

1. ป้ายที่มีอักษรไทยล้วน ให้คิดอัตรา 3 บาทต่อห้าร้อยตารางเซนติเมตร
2. ป้ายที่มีอักษรไทยปนกับอักษรต่างประเทศและหรือปนกับภาพและเครื่องหมายอื่น ให้คิดอัตรา 20 บาทต่อห้าร้อยตารางเซนติเมตร
3. ป้ายดังต่อไปนี้ให้คิดอัตรา 40 บาทต่อห้าร้อยตารางเซนติเมตร
 - 3.1 ป้ายที่ไม่มีอักษรไทย ไม่ว่าจะมิภาพหรือเครื่องหมายใด ๆ หรือไม่
 - 3.2 ป้ายที่มีอักษรไทยบางส่วนหรือทั้งหมดอยู่ได้ หรือต่ำกว่าอักษรต่างประเทศ
4. พื้นที่ป้ายเมื่อคำนวณแล้ว ถ้ามีเศษเกิน 250 ตารางเซนติเมตร ให้นำเป็น 500 ตารางเซนติเมตร ถ้าไม่เกิน 250 ตารางเซนติเมตรให้ปัดทิ้ง
5. เมื่อกำหนดพื้นที่ของป้ายแล้ว ถ้ามีอัตราที่ต้องเสียภาษีต่ำกว่าป้ายละ 200 บาท ให้เสียภาษีป้ายละ 200 บาท
6. พื้นที่ของป้ายไม่ว่าจะมีรูปร่างลักษณะอย่างไร ให้คำนวณดังนี้
 - 6.1 ถ้าเป็นป้ายมีขอบเขตกำหนดได้ ให้เอาส่วนกว้างที่สุดคูณด้วยส่วนยาวที่สุดของขอบเขตป้ายเป็นตารางเซนติเมตร
 - 6.2 ถ้าเป็นป้ายไม่มีขอบเขตกำหนดได้ ให้ถือว่าตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่อยู่ริมสุดเป็นขอบเขตสำหรับกำหนดส่วนกว้างที่สุดและยาวที่สุด แล้วคำนวณตาม

ภาษีสรรพสามิต

ภาษีสรรพสามิตมีลักษณะเป็นภาษีการขายเฉพาะที่เรียกเก็บจากสินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งเรียกเก็บจากการซื้อสินค้าและบริการบางชนิด ภาษีสรรพสามิตเป็นภาษีบริโภคประเภทหนึ่ง ซึ่งเก็บจากการบริโภคสินค้าและบริการ อาจเก็บจากวัตถุดิบหรือสินค้าที่อยู่ในระหว่างดำเนินการผลิตหรือสินค้าสำเร็จรูป รวมตลอดถึงค่าธรรมเนียมใบอนุญาตต่าง ๆ ด้วย

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตมี 4 ประเภทดังนี้⁹

1. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม
2. ผู้ประกอบกิจการสถานบริการสนามแข่งม้า
3. ผู้นำเข้า
4. ผู้อื่นตามกฎหมายกำหนด

⁹ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต (ตอนที่2) พ.ศ.2534.

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตมี 2 ลักษณะดังนี้¹⁰

1. เก็บตามราคาหรือมูลค่า หมายถึงการเก็บเป็นร้อยละของราคาส่งของ เช่น เก็บภาษีเครื่องดื่มทั่วไปในราคาร้อยละ 18 ของราคาขายปลีก เป็นต้น การจัดเก็บตามวิธีนี้ให้ความยุติธรรมดี คือถ้าสินค้าราคาสูงก็จะถูกเก็บภาษีมาก ถ้าสินค้าคุณภาพไม่ดีราคาต่ำก็จะถูกเก็บภาษีน้อยลง เป็นการช่วยผู้มีรายได้น้อยมิให้ต้องเสียภาษีมาก และจำกัดการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยของผู้มีรายได้สูง นอกจากนั้น การจัดเก็บตามราคายังเป็นการรักษาคุณภาพด้านรายรับของประเทศด้วย เพราะสินค้ามีแนวโน้มราคาสูงขึ้นเป็นลำดับ จึงทำให้จำนวนเงินภาษีสรรพสามิตที่จะส่งเข้าคลังสูงขึ้น สมดุลกับรายจ่ายของรัฐบาลที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน

ข้อเสียของการจัดเก็บภาษีตามราคา คือ เป็นการยากที่จะหาราคาที่ถูกต้องเพื่อจัดเก็บภาษี เพราะการผลิตสินค้าชนิดเดียวกันของโรงงานต่างๆ ย่อมมีต้นทุนไม่เท่ากัน จึงก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี อีกประการหนึ่งการหาต้นทุนที่แท้จริงของการผลิตสินค้าเป็นเรื่องยาก เพราะโรงงานมักจะปกปิดเป็นความลับ ดังนั้นต้นทุนที่หาได้จึงมักจะต่ำกว่าความเป็นจริง ถ้าเก็บภาษีจากราคาขายปลีกก็เป็นการยากที่จะหาราคาสินค้าที่เหมาะสมและคงที่เมื่อจัดเก็บภาษี เพราะราคาสินค้าเปลี่ยนแปลงขึ้นลงไม่คงที่ตายตัว

2. การเก็บตามสภาพ หมายถึงการจัดเก็บตามสภาพของสินค้า ได้แก่ เก็บตามจำนวน เช่น อัตราภาษีบุหรี่ยกกาเรต ตรายกรทองมวนสั้นซองละ 5.93 บาท เป็นต้น เก็บตามหน่วยน้ำหนัก เช่น อัตราปูนซีเมนต์กิโลกรัมละ 8 สตางค์ เป็นต้น เก็บตามหน่วยปริมาณ เช่น อัตราภาษีสุราที่กลั่นในประเทศลิตรละ 60 บาทแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ เป็นต้น

การเก็บภาษีจากราคาตามสภาพเป็นการจัดเก็บในอัตราเดียวโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพของสินค้าว่าดีเลวอย่างไร ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภค แต่การจัดเก็บง่ายและสะดวกไม่ต้องคำนึงถึงต้นทุนหรือราคาขายปลีก

¹⁰ สมคิด บางโพ. ภาษีอากรธุรกิจ. (กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี, 2538) หน้า 237.

ฐานการคำนวณภาษีตามมูลค่า

1. กรณีที่สินค้าที่ผลิตขึ้นในราชอาณาจักร ให้ถือตามราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรม โดยรวมภาษีสรรพสามิตที่พึงต้องชำระด้วย คือราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นมูลค่า

2. กรณีสินค้านำเข้ามา ให้ถือราคาซีไอเอฟของสินค้าบวกด้วยอากรขาเข้า ค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนและภาษีค่าธรรมเนียมอื่นตามที่จะได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา โดยรวมภาษีสรรพสามิตที่พึงต้องชำระด้วย แต่ไม่รวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่กำหนดในหมวด 4 ลักษณะ 2 แห่งประมวลรัษฎากร

3. ผู้ดัดแปลงรถยนต์กระบะ ให้เป็นรถยนต์นั่งหรือรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกิน 10 คน ให้ถือราคาจำนองงานดัดแปลงบวกกับค่าวัสดุอุปกรณ์หรือค่าจ้างทำของซึ่งรวมค่าวัสดุอุปกรณ์อยู่ด้วย เว้นแต่การดัดแปลงเป็นธุรกิจให้ถือเป็นการผลิตและต้องเสียภาษีในมูลค่าเต็ม แต่จะได้รับการยกเว้นภาษีในส่วนที่เป็นมูลค่ารถกระบะ คงเก็บภาษีในส่วนที่เป็นมูลค่าดัดแปลงคือค่าจ้างแรงงานดัดแปลงบวกกับค่าวัสดุอุปกรณ์เท่านั้น

4. กรณีบริการให้ถือรายรับของสถานบริการ โดยรวมภาษีสรรพสามิตที่พึงต้องชำระด้วย

การยกเว้น การลดหย่อนการลดอัตราภาษีและการคืนภาษี

1. ผู้ประกอบอุตสาหกรรมมีสิทธิจะขอยกเว้นลดหย่อนลดอัตราภาษีหรือคืนภาษีได้ในกรณีดังต่อไปนี้

1.1 สินค้านำเข้าที่จำแนกไว้ในภาคที่ห้าด้วยของที่ได้รับการยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร ให้ได้รับยกเว้นภาษีสรรพสามิตตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเดียวกับที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

1.2 สินค้าที่ส่งออกนอกราชอาณาจักร ให้ได้รับยกเว้นหรือคืนภาษีหรือลดอัตราภาษีตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

1.3 สินค้าที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ได้รับลดหย่อนภาษี โดยนำจำนวนเงินภาษีสรรพสามิตที่ได้เสียไปแล้วสำหรับสินค้านำมาใช้เป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบในการผลิตสินค้านำหักออกจากเงินภาษีที่ต้องเสียสำหรับสินค้านั้น

1.4 สินค้าที่กำหนดในกฎกระทรวงที่มีการบริจาคแก่ประชาชนเป็นการสาธารณกุศล โดยผ่านส่วนราชการในราชการส่วนกลางราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์การสาธารณกุศลที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ได้รับคืนหรือยกเว้นภาษี

1.5 สินค้าที่กำหนดในกฎกระทรวงที่มีการบริจาคเป็นสาธารณประโยชน์แก่ส่วนราชการในราชการส่วนกลางราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์การสาธารณกุศลที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ได้รับคืนหรือยกเว้นภาษี

1.6 สินค้าที่จำหน่ายให้แก่ผู้ได้รับเอกสิทธิ์ตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ต่อองค์การสหประชาชาติ หรือกฎหมายระหว่างประเทศหรือตามสัญญา กับนานาประเทศ หรือทางการทูตตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน ให้ได้รับคืนหรือยกเว้นภาษี

1.7 น้ำมันหรือผลิตภัณฑ์น้ำมันที่เติมในอากาศยานหรือเรือที่มีขนาดเกินกว่าห้าร้อยตันกรอสส์ซึ่งพนักงานศุลกากรได้ปล่อยให้ไปต่างประเทศแล้ว ให้ได้รับคืนหรือยกเว้นภาษี

1.8 สินค้าที่กำหนดในกฎกระทรวงถ้าพิสูจน์ได้ว่าสินค้านั้นได้เสียหายหรือเสื่อมคุณภาพจนใช้การไม่ได้ให้ได้รับคืนภาษีที่ได้เสียไว้แล้ว

1.9 สินค้าที่นำเข้าซึ่งได้เสียภาษีแล้วหากส่งกลับออกไปให้ได้รับคืนภาษีตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในอัตราส่วนเดียวกับการคืนเงินอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

1.10 ผู้ใดเสียภาษีโดยไม่มีหน้าที่ต้องเสีย หรือเสียเกินกว่าที่ควรจะต้องเสียและไม่ใช่เป็นการเสียภาษีตามการประเมินของพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินคืนภายใน 3 ปีนับแต่วันชำระภาษี

2. ผู้ประกอบกิจการสถานบริการมีสิทธิจะขอยกเว้นภาษีได้ในกรณีดังต่อไปนี้คือ

2.1 บริการที่กำหนดในกฎกระทรวงที่มีการบริจากรายรับเป็นสาธารณประโยชน์แก่ส่วนราชการในราชการส่วนกลางราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์การสาธารณกุศลที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

2.2 บริการที่กำหนดในกฎกระทรวงที่มีการบริจากรายรับเป็นสาธารณประโยชน์แก่ส่วนราชการในส่วนราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์การสาธารณกุศลที่รัฐมนตรีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

2.3 ผู้ใดเสียภาษีโดยไม่มีหน้าที่ต้องเสียหรือเสียเกินกว่าที่ควรจะต้องเสียและไม่ใช่เป็นการเสียภาษีตามการประเมินของพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินคืนภายในสามปีนับแต่วันชำระภาษี

8. ผู้นำเข้ามีสิทธิ์จะขอยกเว้นหรือคืนภาษีได้กรณีดังต่อไปนี้

3.1 สินค้านำเข้าที่จำแนกในภาคที่ห้าด้วยของที่ได้รับการยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วย พิศกัธตราศุลกากร ให้ได้รับยกเว้นภาษีสรรพสามิตตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเดียวกับที่ปฏิบัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยพิศกัธตราศุลกากร ให้ได้รับยกเว้นภาษีสรรพสามิตตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเดียวกับที่ปฏิบัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยพิศกัธตราศุลกากร

3.2 สินค้าที่นำเข้าซึ่งได้เสียภาษีแล้วหากส่งกลับออกไป ให้ได้รับคืนภาษีตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในอัตราส่วนเดียวกับการคืนเงินอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

3.3 ผู้ใดเสียภาษีโดยไม่มีหน้าที่ต้องเสีย หรือเสียเกินกว่าที่ควรต้องเสียและไม่ใช่เป็นการ เสียภาษีการประเมินของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นั้นมีสิทธิ์ได้รับเงินคืนภายใน 3 ปีนับแต่วันชำระภาษี

อัตรากำหนดสรรพสามิต

อัตรากำหนดสรรพสามิตที่เรียกเก็บจากสินค้าต่าง ๆ ทั้ง 11 ชนิดนั้นแตกต่างกันไปตามที่ กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติภาษีสินค้าต่าง ๆ อัตรากำหนดไว้ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ นั้นอธิบดี กรมสรรพสามิตมีอำนาจเปลี่ยนแปลงลดภาษีลงหรือยกเว้นภาษีได้ ภาษีทั้ง 11 ชนิดได้แก่ ภาษี สุรา ภาษียาสูบ ภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน ภาษีเครื่องดื่ม ภาษีไฟ ภาษีเครื่องไฟฟ้า ภาษี แก้วและเครื่องแก้ว ภาษียรถยนต์ ภาษีเรือ ภาษีผลิตภัณฑ์เครื่องหอมและเครื่องสำอาง ภาษีสถาน บริการ รายละเอียดของอัตรากำหนดไม่ได้นำมาลงไว้เนื่องจากการศึกษานี้ไม่ได้รวมอัตรากำหนด ผู้สนใจดูได้จากพระราชบัญญัติภาษีต่าง ๆ

ภาษีเงินได้

ภาษีเงินได้เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากผู้มีเงินได้ทุกประเภท ไม่ว่าจะส่วนบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ภาษีเงินได้ที่จัดเก็บโดยกรมสรรพากรมี 2 ประเภท คือ

1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal Income Tax) เป็นภาษีที่มีความสำคัญโดยจัด เก็บจากรายได้ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แบ่งออกได้ 4 ประเภท คือ

1.1) บุคคลธรรมดา คือ บุคคลที่มีสภาพเป็นบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา 15) หากบุคคลนั้นมีเงินได้ประเภทต่าง ๆ ตามประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ก็ต้องเสียภาษีเงินได้

1.2) ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มิใช่นิติบุคคล (มาตรา 56 วรรค 2)¹¹

1.3) ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษีมีหน้าที่ต้องเสียภาษีอย่างบุคคลธรรมดา โดยเป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดกหรือทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดกแล้วแต่กรณี (มาตรา 57 ทวิ)¹²

1.4) กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง (มาตรา 57 ทวิ วรรค 2)¹³

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีดังกล่าวมาแล้วทั้ง 4 ประเภท ต่อเมื่อมีความสัมพันธ์กับรัฐตามหลักหลักแหล่งเงินได้หรือหลักถิ่นอยู่ ตามประมวลรัษฎากร ได้กำหนดไว้ในมาตราที่ 41 ว่า “ผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 ในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว เนื่องจากหน้าที่งานหรือกิจการที่ทำในประเทศไทย หรือเนื่องจากกิจการของนายจ้างในประเทศไทย หรือเนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย ต้องเสียภาษีตามบทบัญญัติในส่วนนี้ (ว่าด้วยภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา) ไม่ว่าเงินได้นั้นจะจ่ายในหรือนอกประเทศไทย

ผู้อยู่ในประเทศไทย มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 ในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว เนื่องจากหน้าที่การงานหรือกิจการที่ทำในต่างประเทศ หรือเนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ ต้องเสียภาษีเงินได้ตามบทบัญญัติในส่วนนี้ (ว่าด้วยภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา) เมื่อนำเงินได้พึงประเมินนั้นเข้ามาในประเทศไทย

ผู้ใดอยู่ในประเทศไทยชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลายระยะ รวมเวลาทั้งหมดถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันในปีภาษีใด ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย

- บุคคลผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จากแหล่งเงินได้ทั้งในหรือนอกราชอาณาจักร สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

- กรณีแหล่งเงินได้เกิดในประเทศไทยในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว ไม่ว่าผู้มีเงินได้นั้นจะเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยหรือไม่ก็ตาม มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร กำหนดไว้

¹¹ สุริยะ สุริยกานต์และคณะ. ประมวลรัษฎากร ปี 2536. (กรุงเทพ : เม็ดทรายพริ้นติ้ง , 2536) , หน้า 39.

¹² เรื่องเดียวกัน , หน้า 40.

¹³ เรื่องเดียวกัน , หน้า 41.

ถ้ามีเงินได้เนื่องจาก

- (1) มีหน้าที่การเงินหรือกิจการในประเทศไทย หรือ
 - (2) กิจการของนายจ้างในประเทศไทย หรือ
 - (3) มีทรัพย์สินอยู่ในประเทศไทย
- ทั้งนี้ไม่ว่าเงินได้พึงประเมินนั้นจะจ่ายในหรือนอกประเทศก็ตาม

- กรณีเงินได้เกิดนอกประเทศ

ผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากรในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิดจากแหล่งนอกประเทศไทย มีหน้าที่จะต้องเสียภาษีเงินได้ในประเทศไทยก็ต่อเมื่ออยู่ในหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นผู้อยู่ในประเทศรวมระยะเวลาในปีภาษีถึง 180 วัน

2. มีเงินได้พึงประเมินเนื่องจาก

- (1) หน้าที่งานที่ทำในต่างประเทศ หรือ
- (2) กิจการที่ทำในต่างประเทศ หรือ
- (3) ทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ

3. นำเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศ

เงินได้พึงประเมินที่จะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นั้นแบ่งออกเป็น 8 ประเภทคือ¹⁴

1. เงินได้จากการรับจ้างทำงาน เช่น เงินเดือนและค่าจ้าง เป็นต้น

2. เงินได้ซึ่งเกิดจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือรับทำงานให้ เช่น ค่าธรรมเนียมและค่าเหนื่อย เป็นต้น

3. เงินที่ได้จากค่าแห่ง goodwill (Good Will) และจากสิทธิอื่นๆ

4. เงินได้ที่ได้รับการลงทุน เช่น ดอกเบี้ย และเงินปันผล เป็นต้น

5. เงินได้จากค่าเช่า เช่น ค่าเช่าบ้าน และค่าเช่าที่ดิน เป็นต้น

6. เงินได้จากการประกอบวิชาชีพอิสระ เช่น ค่าตรวจสอบบัญชี หรือค่าว่าความ เป็นต้น

7. เงินได้จากการรับเหมาต่างๆ เช่น กำไรจากการรับเหมาก่อสร้าง เป็นต้น

8. เงินได้จากการประกอบธุรกิจการค้า และเงินได้อื่นๆ

¹⁴ เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย. (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์. 2537) หน้า 148.

นอกจากเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) ถึง (8) ตามประมวลรัษฎากรยังกำหนดไว้เป็นกรณีพิเศษสำหรับรายการส่งสินค้าไปต่างประเทศซึ่งมิใช่เพื่อขาย (ซึ่งตามปกติไม่ใช่เงินได้) ให้ถือว่าเป็นการขายสินค้า เมื่อถือว่าเป็นการขายสินค้าแล้วย่อมเข้าลักษณะเป็นเงินได้ตามมาตรา 40(8) คือ ในกรณีที่ผู้ใดก็ตามส่งสินค้าออกไปต่างประเทศให้แก่หรือตามคำสั่งของสำนักงานใหญ่ สาขา ตัวการ ตัวแทน นายจ้างหรือลูกจ้าง ให้ถือว่าเป็นการที่ได้ส่งสินค้าไปนั้นเป็นการขายในประเทศไทยด้วย และให้ถือราคาสินค้าตามราคาตลาดในวันที่ส่งไปเป็นเงินได้พึงประเมินในปีที่ส่งไปนั้น เว้นแต่การส่งสินค้าในกรณีต่อไปนี้ไม่ถือว่าเป็นการขายสินค้าในประเทศไทย คือ

1. เป็นของที่ส่งไปเป็นตัวอย่างหรือเพื่อการวิจัยโดยเฉพาะ
2. เป็นของผ่านแดน
3. เป็นของนำเข้ามาในราชอาณาจักรแล้วส่งกลับออกไปให้ผู้ส่งเข้ามาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่สินค้านั้นเข้ามาในราชอาณาจักร
4. เป็นของที่ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร แล้วส่งกลับคืนเข้ามาให้ผู้ส่งในราชอาณาจักรในหนึ่งปี นับแต่วันที่ส่งสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร

อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การคำนวณภาษีที่จะต้องเสียคิดตามอัตราร้อยละของเงินได้สุทธิแต่ละชั้น ดังนี้

ตารางที่ 2.1 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เงินได้สุทธิตั้งแต่ (หน่วยเป็นบาท)	เงินได้สุทธิของแต่ละชั้น (บาท)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
1 - 100,000	100,000	5
100,001 - 500,000	400,000	10
500,001 - 1,000,000	500,000	20
1,000,001 - 4,000,000	3,000,000	30
4,000,001 ขึ้นไป	∞	37

เงื่อนไข

ผู้มีเงินได้ตามมาตรา 40(2) ถึงมาตรา 40(8) ตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไปจะต้องเสียภาษีเงินได้อย่างน้อยร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน

กล่าวคือ ผู้มีเงินได้ตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป เมื่อหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่าง ๆ แล้ว อาจไม่มีเงินได้สุทธิเหลืออยู่ หรือมีเงินได้สุทธิน้อยมาก จำนวนภาษีตามอัตราภาษีแล้วเสียภาษีน้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของเงินได้ประเมินทั้งสิ้น ดังนั้นต้องเสียเป็นเงินร้อยละ 0.5 ของเงินได้พึงประเมินทั้งสิ้น

2. ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporation Income Tax)

ภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นภาษีที่เก็บจากกำไรหรือรายได้ของธุรกิจการค้าที่มีสภาพเป็นนิติบุคคลตามที่ได้กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลได้แก่ นิติบุคคลต่อไปนี้¹⁵

1. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย ได้แก่
 - ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน
 - ห้างหุ้นส่วนจำกัด
 - บริษัทจำกัด
 - บริษัทมหาชนจำกัด
2. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและประกอบกิจการในประเทศไทย หรือมีแหล่งเงินได้จากประเทศไทย
3. กิจการซึ่งดำเนินการเป็นการค้าหรือหากำไรโดยรัฐบาลต่างประเทศ องค์การของรัฐต่างประเทศหรือนิติบุคคลอื่นที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ
4. กิจการร่วมค้า ได้แก่ กิจการที่ดำเนินการร่วมกันทางการค้าเพื่อหากำไรระหว่างบุคคล
5. มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการที่มีรายได้ ยกเว้นมูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีได้ประกาศว่าเป็นมูลนิธิหรือสมาคมสาธารณกุศล

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล แตกต่างกันตามแหล่งเงินได้ดังต่อไปนี้¹⁶

1. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลไม่ว่าแหล่งเงินได้จะเกิดในประเทศหรือต่างประเทศ (มาตรา 66 วรรคแรก)

¹⁵ สมคิด บางโพ. ภาษีอากรธุรกิจ. (กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี. 2538) หน้า 110

¹⁶ วิทย์ ต้นตยกุล. กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร. (กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายนิติบัณฑิตยสภา, 2538), หน้า 143.

2. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ จะเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อเมื่อมีแหล่งเงินได้ในประเทศไทยเท่านั้น ดังนี้

2.1 เงินได้จากกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่กระทำในประเทศไทย (มาตรา 66 วรรค 2) กิจการดังกล่าวรวมทั้งกิจการขนส่งผ่านประเทศต่างๆ ด้วย (มาตรา 67) โดยพิจารณาดังนี้

ก. ถ้าบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศมีลูกจ้างหรือผู้ทำการแทน หรือผู้ทำการติดต่อในการประกอบกิจการในประเทศไทย ซึ่งเป็นเหตุให้ได้รับเงินได้หรือผลกำไรในประเทศไทย ถือว่าบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นประกอบกิจการในประเทศไทย (มาตรา 76 ทวิ)

ข. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศและประกอบกิจการในประเทศไทย ส่งสินค้าไปต่างประเทศให้แก่หรือตามคำสั่งของสำนักงานใหญ่ที่อยู่ต่างประเทศ ถือว่าเป็นการขายในประเทศไทยด้วย

2.2 เงินได้ที่มิใช่จ่ายจากกิจการที่ประกอบในประเทศไทย แต่เป็นเงินได้ที่จ่ายจากหรือในประเทศไทย ในเมื่อเงินที่จ่ายนั้นเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2)-(6) ดังนี้

มาตรา 40(2) ค่านายหน้าหรือค่ารับทำงานให้

มาตรา 40(3) ค่าสิทธิ ค่าลิขสิทธิ์

มาตรา 40(4) เงินปันผลและดอกเบี๋ย

มาตรา 40(5) เงินค่าเช่าทรัพย์สิน

มาตรา 40(6) เงินจากวิชาชีพอิสระ

ฐานของภาษีเงินได้นิติบุคคล¹⁷

เงินได้ของธุรกิจการค้าที่อยู่ในข่ายจะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามประมวลรัษฎากรนั้น จำแนกได้เป็น 7 กรณีด้วยกัน

1. กำไรสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งได้จากกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่กระทำการในรอบระยะเวลาบัญชี

¹⁷ เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย. (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์ 2537). หน้า 181-182.

2. กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จดทะเบียนในต่างประเทศไม่สามารถคำนวณกำไรสุทธิได้
3. กรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลไม่ทำบัญชีหรือไม่ยอมให้พนักงานประเมินตรวจสอบบัญชี
4. กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนเกินกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนทุนทั้งหมด
5. กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศเข้าประกอบกิจการในประเทศไทยประเภทการขนส่งระหว่างประเทศ
6. กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศมิได้ประกอบกิจการในประเทศไทย แต่มีเงินได้บางประเภทในประเทศไทยตามประมวลรัษฎากร
7. กรณีจำหน่ายเงินกำไรไปต่างประเทศ

อัตรากำไร

โครงสร้างของอัตรากำไรและการชำระภาษี

อัตรากำไรเงินได้นิติบุคคลสำหรับที่เป็นการประเมินจากกำไรสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งได้จากกิจการหรือเนื่องจากกิจการนั้น โครงสร้างของอัตรากำไรจะปรากฏดังนี้

1. บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เสียภาษีในอัตราร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิ
2. บริษัทที่มิได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเสียภาษีในอัตราร้อยละ 35 ของกำไรสุทธิ

อัตรากำไรดังกล่าวข้างต้นนั้นเป็นการแก้ไขหลายครั้ง ในปี พ.ศ.2535 อัตรากำไรได้เปลี่ยนมาจัดเก็บในอัตราเดียว คือร้อยละ 30 ซึ่งจะพิจารณาได้จากตาราง

นอกจากภาษีที่ประเมินเก็บจากกำไรสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่เป็นนิติบุคคลซึ่งได้กำไรจากกิจการหรือเนื่องจากกิจการแล้ว สำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่เป็นนิติบุคคลที่เข้ากรณีอื่นก็จะเสียภาษีตามประเภทและอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น ในกรณีของมูลนิธิหรือสมาคมที่ไม่ได้รับยกเว้นภาษีจะต้องเสียภาษีรายได้โดยคำนวณจากร้อยละของรายได้ของมูลนิธิหรือสมาคม เป็นต้น

เดิมบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเสียภาษีเงินได้ปีละครั้งเท่านั้น ต่อมาเมื่อปี 2524 รัฐบาลได้ออกกฎหมายให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนขนาดใหญ่ที่มีเงินทุนชำระแล้วตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไปหรือมียอดรายรับตามที่กำหนดไว้ ต่อมาในปี 2525 กฎหมายได้กำหนดให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลไม่ว่าจะมีเงินทุนที่ชำระแล้วหรือยอดรายรับหรือยอดขายเท่าใดต้องเสียภาษีปีละ 2 ครั้ง

สำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่ต้องเสียภาษีปีละ 2 ครั้งนั้น จำกัดเฉพาะบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ต้องเสียภาษีจากกำไรสุทธิเท่านั้น

ตารางที่ 2.2 อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ประเมินจากกำไรสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

ช่วงระยะเวลาที่ใช้	ร้อยละ
1. ก่อนปี 2520	
(1) กำไรสุทธิ 500,000 บาทแรก	20
(2) กำไรสุทธิ 500,000 บาทถัดไป	25
(3) กำไรสุทธิ 1,000,000 บาทขึ้นไป	30
2. ปี 2520-2523	
(1) บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	30
(2) บริษัทที่มีได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	35
3. ปี 2524-2528	
(1) บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	30
(2) บริษัทที่มีได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	40
4. เริ่มใช้ในปี 2529	
(1) บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	30
(2) บริษัทที่มีได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	35
5. เริ่มใช้ในปี 2535	
ภาษีจากกำไรสุทธิของบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล	30

ตารางที่ 2.3 อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

ก. ภาษีจากกำไรสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล	30
ข. ภาษีจากเงินกำไรที่จำหน่ายไปต่างประเทศ	10
ค. ภาษีเงินได้ตามมาตรา 40(2) (3) (4) (5) และ (6)	15
ง. เงินปันผล ส่วนแบ่งกำไรหรือประโยชน์ที่ได้จากบริษัทห้างหุ้นส่วน นิติบุคคล กองทุนรวม (มาตรา 40(4)(ข))	10
จ. ภาษีจากรายได้ก่อนหักรายจ่ายใดๆ ของมูลนิธิหรือสมาคมที่ ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้อันมิใช่รายได้ตามมาตรา 65 ทวิ (13)	10

การเสียภาษีครั้งที่หนึ่งจะต้องเสียภายใน 2 เดือนนับแต่วันสุดท้ายของ 6 เดือนแรกของรอบระยะเวลาบัญชี ส่วนครั้งที่สองจะต้องเสียภายใน 150 วัน นับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี

ในการยื่นเสียภาษีครั้งแรกนั้น ผู้เสียภาษีต้องทำประมาณการกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิทั้งรอบระยะเวลาบัญชี โดยให้คำนึงถึงเงื่อนไขการคำนวณกำไรหรือขาดทุนสุทธิตามมาตรา 65 ทวิ และ 65 ตริ แห่งประมวลรัษฎากร และมีสิทธินำผลขาดทุนที่ยกมาไม่เกิน 5 ปีก่อนรอบระยะเวลาบัญชีปัจจุบันมาหักออกจากประมาณการทั้งรอบระยะเวลาบัญชีได้

การประมาณกำไรสุทธิจะทำขาดไม่เกินร้อยละ 25 ของกำไรสุทธิซึ่งได้จากกิจการหรือเนื่องจากการในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นไม่ได้ เว้นแต่จะมีเหตุอันสมควร มิฉะนั้นต้องเสียภาษีเพิ่มร้อยละ 20 ของภาษีที่ชำระขาด

ภาษีการขาย

ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ

ภาษีมูลค่าเพิ่ม คือภาษีที่เก็บจากมูลค่าของสินค้าหรือบริการส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการผลิตและการจำหน่ายสินค้าหรือบริการชนิดต่าง ๆ ฉะนั้นภาษีมูลค่าเพิ่มนี้แม้จะเก็บหลายทอดด้วยกัน แต่ก็จะไม่มีปัญหาภาระภาษีซ้ำซ้อนแต่อย่างใด ในการพิจารณาลักษณะทั่วไปของภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น ประเด็นสำคัญที่ควรกล่าวถึงมีดังนี้

คำว่า มูลค่าเพิ่ม (Value added) อันเป็นที่มาแห่งชื่อภาษีชนิดนี้หมายถึงมูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการผลิตและการจำหน่ายสินค้าหรือบริการนั้น ฉะนั้นมูลค่าเพิ่มจึงมีค่าเท่า

กับผลต่างระหว่างราคาของสินค้าหรือบริการที่ผลิตหรือจำหน่ายกับราคาของสินค้าหรือบริการที่ซื้อมาเพื่อใช้ในการผลิตหรือในการจำหน่ายสินค้าหรือบริการนั้น¹⁸

ประเภทของภาษีมูลค่าเพิ่ม

ภาษีมูลค่าเพิ่มอาจจำแนกตามลักษณะของฐานภาษีได้เป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ภาษีมูลค่าเพิ่มฐานผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP type VAT) ฐานภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทนี้คือยอดขายหักด้วยต้นทุนสินค้าขั้นกลาง (วัตถุดิบ) สำหรับต้นทุนในการซื้อสินค้าทุน เช่น เครื่องจักร ไม่สามารถนำมาหักออกจากฐานภาษีได้

2. ภาษีมูลค่าเพิ่มฐานผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิหรือฐานรายได้ (NNP type VAT) ฐานภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทนี้คือยอดขายหักด้วยต้นทุนสินค้าขั้นกลาง (วัตถุดิบ) และค่าเสื่อมราคาของสินค้าทุน

3. ภาษีมูลค่าเพิ่มฐานการบริโภค (Consumption type VAT) ฐานภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทนี้คือยอดขายหักด้วยต้นทุนสินค้าขั้นกลางและต้นทุนสินค้าทุน ฐานภาษีในกรณีนี้จึงมีค่าเท่ากับมูลค่าต่อการบริโภคทั้งสิ้นนั่นเอง

หลักเกณฑ์กำหนดขอบเขตการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม¹⁹

การพิจารณากำหนดขอบเขตการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศที่ใช้พิจารณากันโดยทั่วไปอยู่ 2 หลักเกณฑ์ดังนี้

1. หลักต้นทาง

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามหลักต้นทางจะเรียกเก็บจากบรรดาสินค้าหรือบริการทั้งหลายที่ผลิตขึ้นในประเทศนั้นทั้งหมด ไม่ว่าสินค้าหรือบริการนั้นจะถูกซื้อหาไปใช้บริโภคในประเทศนั้นหรือในต่างประเทศก็ตาม หลักเกณฑ์นี้จึงยังคงมีการเก็บภาษีจากสินค้าที่ผลิตในประเทศซึ่งส่งออกไปขายยังต่างประเทศด้วย แต่จะมีการยกเว้นภาษีสำหรับสินค้าที่ผลิตในต่างประเทศ ซึ่งนำเข้ามาใช้ในประเทศนั้น

¹⁸ สมคิด บางโพ , ภาษีอากรธุรกิจ (กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี , 2538) หน้า 162.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน , หน้า 163.

2. หลักปลายทาง

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามหลักปลายทางจะเรียกเก็บจากบรรดาสินค้าหรือบริการทั้งหลายที่ถูกซื้อมาใช้บริโภคในประเทศนั้น ไม่ว่าสินค้านั้นจะผลิตขึ้นในประเทศนั้นหรือในต่างประเทศก็ตาม ตามหลักนี้จึงมีการเก็บภาษีจากสินค้าที่นำเข้ามาขายในประเทศนั้น แต่จะมีการยกเว้นภาษีสำหรับสินค้าที่ผลิตในประเทศแต่ส่งออกขายยังต่างประเทศ

จากหลักทั้ง 2 ประการที่กล่าวถึงข้างต้น โดยส่วนใหญ่แล้วภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บในแต่ละประเทศจะใช้หลักปลายทาง ทั้งนี้เพราะว่านอกจากจะเป็นการส่งเสริมการส่งออก และให้การปฏิบัติทางภาษีอากรกับสินค้าที่นำเข้าในทำนองเดียวกับสินค้าที่ผลิตและใช้ในประเทศแล้ว ยังช่วยให้ระบบการค้าระหว่างประเทศเป็นไปอย่างคล่องตัวยิ่งขึ้น

อัตราภาษี²⁰

อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มมี 3 ลักษณะดังนี้

1. อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 7 สำหรับการขายสินค้าหรือการให้บริการทุกประเภทรวมทั้งการนำเข้าที่มีรายรับเกินกว่า 1,200,000 บาทต่อปี (อัตราภาษีนี้ได้รวมภาษีท้องถิ่นไว้แล้ว กล่าวคือ ภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 6.3 ภาษีท้องถิ่นร้อยละ 0.7) (มาตรา 80)

2. อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 1.5 สำหรับการขายสินค้าหรือการให้บริการในราชอาณาจักรของผู้ประกอบการที่มีรายรับเกิน 600,000 บาทต่อปี แต่ไม่เกิน 1,200,000 บาทต่อปี (อัตราภาษีนี้ได้รวมภาษีท้องถิ่นไว้แล้ว กล่าวคือ ภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 1.35 ภาษีท้องถิ่นร้อยละ 0.15) (มาตรา 80/2)

3. อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 0 สำหรับการประกอบกิจการประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (มาตรา 80/1)

3.1 การส่งออกสินค้า

3.2 การให้บริการขนส่งระหว่างประเทศโดยอากาศยาน หรือเรือเดินทะเลที่กระทำโดยผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นโดยกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ

3.3 การขายสินค้าหรือการให้บริการแก่หน่วยงานของราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามโครงการเงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ

²⁰ กรมสรรพากร , ภาษีมูลค่าเพิ่มและธุรกิจเฉพาะ , (กรุงเทพฯ : กรมสรรพากร , 2534) หน้า 7.

3.4 การขายสินค้าหรือการให้บริการแก่องค์กรสหประชาชาติ สถานทูต สถานกงสุลของประเทศต่าง ๆ

3.5 การขายสินค้าหรือการให้บริการระหว่างคลังสินค้าทัณฑ์บนด้วยกันหรือระหว่างผู้ประกอบการที่อยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก ไม่ว่าจะอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออกเดียวกันหรือไม่

การใช้อัตราภาษีเพียง 3 อัตราจะก่อให้เกิดความสะดวกในการคำนวณภาษี และช่วยลดความพยายามหลีกเลี่ยงภาษีอากร โดยใช้ประโยชน์จากความแตกต่างในด้านอัตราภาษีได้ อย่างไรก็ตาม สำหรับสินค้าและบริการบางประเภทที่มีลักษณะเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยก็จะมีการจัดเก็บภาษีเพิ่มเติมเป็นพิเศษในรูปของภาษีสรรพสามิตด้วย

อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่นำมาใช้ในประเทศไทยเป็นอัตราภาษีแบบแยกออก กล่าวคือจำนวนภาษีจะถูกแยกออกจากราคาสินค้าเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถทราบภาระภาษีจากการบริโภคสินค้าและบริการได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งแตกต่างจากระบบภาษีการค้าที่ยกเลิกไปแล้วซึ่งภาษีการค้ารวมอยู่ในราคาสินค้าและค่าบริการ ดังนั้นเมื่อเปลี่ยนจากระบบภาษีการค้ามาเป็นระบบภาษีมูลค่าเพิ่มอาจทำให้ผู้บริโภคบางรายเข้าใจคลาดเคลื่อนว่าเดิมไม่ถูกเรียกเก็บภาษี เนื่องจากไม่แยกภาระภาษีออกมาจากราคาสินค้าอย่างชัดเจนเหมือนระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ความจริงแล้วภายใต้ระบบภาษีการค้าผู้ประกอบการก็คิดรวมค่าภาษีไว้ในราคาสินค้าแล้ว ภาระภาษีที่แท้จริงจึงตกอยู่กับผู้บริโภคนั่นเอง

ภาษีธุรกิจเฉพาะ

ภาษีธุรกิจเฉพาะเป็นภาษีที่เก็บจากการบริโภคหรือการให้บริการเฉพาะอย่าง การจัดเก็บมีลักษณะเช่นเดียวกับภาษีการค้าที่ยกเลิกไปแล้ว เหตุที่กำหนดให้กิจการบางอย่างต้องเสียภาษีเฉพาะแยกออกมาจากภาษีมูลค่าเพิ่ม เพราะไม่เหมาะสม ยุ่งยาก และที่เคยเก็บตามอัตราภาษีการค้าเดิมนั้นทำรายได้ให้แก่รัฐจำนวนมาก จึงจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะในอัตราใกล้เคียงกับภาษีการค้า²¹

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะ กฎหมายกำหนดให้บุคคลที่ประกอบกิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ บุคคลดังกล่าวหมายถึงบุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่มีโชินนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล บริษัทและนิติบุคคลอื่น ๆ กรณีผู้ประกอบการอยู่นอกราชอาณาจักร ให้ผู้มีหน้าที่

²¹ กรมสรรพากร , ภาษีมูลค่าเพิ่มและธุรกิจเฉพาะ , (กรุงเทพฯ : กรมสรรพากร , 2534) หน้า 21-23.

รับผิดชอบในการประกอบกิจการ รวมตลอดทั้งลูกจ้าง ตัวแทน หรือผู้ทำการแทนซึ่งมีอำนาจในการจัดการเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี

การประกอบกิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะต้องประกอบกิจการดังต่อไปนี้ จึงมีหน้าที่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

1. การธนาคาร ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ หรือกฎหมายเฉพาะ
2. การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์
3. การรับประกันชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต หรือการรับประกันภัยอย่างอื่น ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย
4. การรับจำนวนตามกฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำ
5. การประกอบกิจการโดยปกติเกี่ยวธนาคารพาณิชย์ ไม่ว่าจะกระทำเป็นธุรกิจหลักหรือส่วนประกอบของธุรกิจอื่น

การประกอบกิจการใดโดยปกติเกี่ยวธนาคารพาณิชย์คือการให้กู้ยืมเงิน คำประกัน แลกเปลี่ยนเงินตรา ออก เชื้อ หรือขายตั๋วเงิน หรือรับส่งเงิน ไปต่างประเทศด้วยวิธีต่าง ๆ รวมทั้งกิจการ โภยกิจวันหรือช่วยตัว

6. การขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางการค้าหรือหากำไร
7. การขายหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในตลาดหลักทรัพย์

อัตราภาษีธุรกิจเฉพาะ

ธุรกิจที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะจะต้องเสียภาษีจากฐานภาษีในอัตราภาษีดังแสดงในตารางที่ 12 และจะต้องเสียภาษีท้องถิ่นควบคู่ไปด้วยอีกร้อยละ 10 ของอัตราภาษีดังกล่าว (มาตรา 91/6)

ตารางที่ 2.4 อัตราภาษีธุรกิจเฉพาะ

กิจการ	ฐานภาษี	อัตราภาษี (ร้อยละของยอดรายวัน)
1. กิจการธนาคาร เงินทุนหลัก ทรัพย์และการประกอบกิจการ เยี่ยงธนาคารพาณิชย์	- ดอกเบี้ย ส่วนลด ค่าธรรมเนียม ค่าบริการหรือกำไรก่อน หักรายจ่ายใด ๆ จากการซื้อ หรือขายตั๋วเงินหรือตราสาร แสดงสิทธิในหนี้ใด ๆ	3.0
	- กำไรก่อนหักรายจ่ายใดๆ จาก การแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายเงิน ตรา การออกตั๋วเงินหรือการส่ง เงินไปต่างประเทศ	3.0
2. กิจการประกันภัย		
- กรณีการรับประกันชีวิต	- ดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม หรือ ค่าบริการในการให้กู้ยืมเงิน	2.5
- กรณีการรับประกันภัย	- เบี้ยประกันภัยหรือเงินอื่นที่ผู้ รับประกันภัยเรียกเก็บ เว้นแต่ เบี้ยประกันภัยส่วนที่ต้องคืน ภายในเดือนที่เก็บได้และเบี้ย ประกันที่ได้รับจากการรับ ประกันภัยต่อผู้ซึ่งเอาประกัน ภัยต่อไปเสียภาษี จากเบี้ย ประกันภัยตามหมวดนี้แล้ว	3.0

ตารางที่ 2.4 อัตราภาษีธุรกิจเฉพาะ (ต่อ)

กิจการ	ฐานภาษี	อัตราภาษี (ร้อยละของยอด รายวัน)
3. กิจการโรงรับจำนำ	- ดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม - เงิน ทรัพย์สิน ค่าตอบแทน หรือประโยชน์ใด ๆ อันมีมูลค่า ที่ได้รับหรือพึงได้รับจาก การขายของที่จำนำหลุดเป็น สิทธิ์	2.5 2.5
4. การค้าอสังหาริมทรัพย์	- รายรับก่อนหักรายจ่ายใด ๆ	3.0
5. การขายหลักทรัพย์	- รายรับก่อนหักรายจ่ายใด ๆ	0.1 (ปัจจุบันยกเว้น)

ภาษีมูลค่าเพิ่ม คือภาษีที่เก็บจากมูลค่าของสินค้าหรือบริการส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการผลิตหรือการจำหน่าย การเก็บภาษีระบบนี้ทั่วโลกได้นำมาใช้กันอย่างกว้างขวาง และประเทศไทยเริ่มนำมาใช้ในต้นปี พ.ศ. 2535 แทนภาษีการค้าซึ่งยุ่งยากซับซ้อน และไม่เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ภาษีมูลค่าเพิ่มมีส่วนดีหลายประการ โดยเฉพาะแก้ปัญหาภาระภาษีซ้ำซ้อน ใช้อำนวยต่อการส่งออก และที่สำคัญที่สุดคือระบบภาษีมูลค่าเพิ่มจะป้องกันการหลบหนีภาษีได้เป็นอย่างดี หากประเทศไทยนำมาใช้จะทำให้การจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และจะทำรายได้ให้แก่ประเทศมากขึ้นกว่าภาษีการค้า

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้ให้บริการ ผู้ขายทุกทอด และผู้ขายปลีก ตลอดจนถึงผู้นำเข้าและส่งออก ฐานภาษี ได้แก่ มูลค่าทั้งหมดที่ผู้ประกอบการได้รับหรือพึงได้รับจากการขายสินค้าหรือการให้บริการ อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มมี 3 อัตรา คือ ร้อยละ 7 ร้อยละ 1.5 และร้อยละ 0 นอกจากนี้มีการประกอบการธุรกิจบางประเภทที่ต้องเสียภาษีในลักษณะพิเศษที่เรียกว่าภาษีธุรกิจเฉพาะ ได้แก่ กิจการธนาคาร การประกันภัย การค้าอสังหาริมทรัพย์ การขายหลักทรัพย์ และโรงรับจำนำ เป็นต้น

อากรแสตมป์

อากรแสตมป์เป็นการจัดเก็บภาษีรูปแบบหนึ่งซึ่งผู้เสียภาษีจะต้องเสียภาษีโดยการจ่ายเงิน ซึ่งอากรแสตมป์ปิดลงบนเอกสารหรือตราสารที่กฎหมายบังคับให้ต้องปิดอากรแสตมป์ การเก็บภาษีในรูปของอากรแสตมป์จะเก็บจากการที่รัฐให้บริการหรือคุ้มครองสิทธิประโยชน์ใด ๆ ตามกฎหมาย เช่น ใบมอบอำนาจ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการทำนิติกรรมให้ผู้รับมอบอำนาจต่อเมื่อ ใบมอบอำนาจนั้นปิดอากรแสตมป์โดยสมบูรณ์แล้ว หรือหนังสือสัญญาจ่ายเงินจะนำไปเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งได้ต่อเมื่อได้ปิดแสตมป์สมบูรณ์แล้ว เป็นต้น ดังนั้นภาษีอากรแสตมป์จึงเกี่ยวข้องกับบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการที่อยู่เสมอ สมควรจะได้ศึกษาให้ทราบไว้

แสตมป์ หมายความว่าแสตมป์ปิดทับหรือแสตมป์คนบนกระดาษ และแสตมป์คนบนกระดาษนี้ให้หมายความรวมถึงแสตมป์พิมพ์ทับบนกระดาษด้วย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ปิดแสตมป์ หมายความว่า การปิดแสตมป์ทับกระดาษ หรือการมีแสตมป์คนบนกระดาษ²²

ผู้มีหน้าที่เสียอากรแสตมป์²³

ผู้มีหน้าที่เสียอากรแสตมป์มีดังนี้

1. บุคคลตามที่ระบุไว้ในบัญชีอากรแสตมป์ ช่องที่ 3 เช่น ผู้ให้เช่า ผู้โอน ผู้ให้กู้ ผู้รับประกันภัย ฯลฯ

2. ถ้าตราสารทำขึ้นนอกประเทศ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ทรงตราสารคนแรกในประเทศเป็นผู้เสียอากรภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับตราสารนั้น

ถ้าหากไม่ได้ปฏิบัติตามความข้างต้น ผู้ทรงคนใดคนหนึ่งต้องเสียอากรแล้วจึงยื่นตราสารเพื่อให้จ่ายเงิน รับรอง สลากหลัง โอนหรือถือเอาประโยชน์ได้

ผู้ทรงตราสารใดได้ตราสารตามความข้างต้นไว้ในครอบครองก่อนพ้นกำหนด 30 วันนับแต่วันที่ได้รับตราสารนั้น จะเป็นผู้เสียอากรก็ได้โดยมีสิทธิไล่เบี่ยจากผู้ทรงคนก่อน ๆ

²² นรินทร์ ท่าหลวง , ประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2531 , (กรุงเทพฯ : กรมสรรพากร , 2531)

²³ วิทย์ ตันตยกุล , กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร , (กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายเนติบัณฑิตสภา , 2528) หน้า 275.

3. ตัวเงินที่ยื่นให้ชำระเงิน มิได้ปิดแสดมปีบริบูรณ์ ผู้รับตัวจะเสียอากรและใช้สิทธิได้ เบี้ยจากผู้มีหน้าที่เสียอากร หรือหักค่าอากรจากเงินที่จะชำระก็ได้

4. ผู้มีหน้าที่เสียอากร ตามที่ระบุไว้ในบัญชีอัตราอากรแสดมปี อาจตกลงให้คู่กรณีอีก ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้เสียอากรแทนตนก็ได้ เว้นแต่กรณีตาม 2

อากรแสดมปีเป็นภาษีที่จัดเก็บได้เพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับภาษีชนิดอื่น ๆ แม้จะเกี่ยวข้องกับประชาชนและผู้ประกอบธุรกิจจำนวนมาก ทั้งนี้ เพราะอัตราภาษีอากรแสดมปีที่กำหนดไว้ อยู่ในอัตราต่ำมาก การทำตราสารบางชนิดผู้ออกตราสารหรือผู้ทรงตราสารก็ไม่ได้สนใจจะปิดอากรแสดมปีจนกว่าจะเป็นคดีความเกิดขึ้นจึงดำเนินการปิดอากรแสดมปีให้ถูกต้อง โดยยอมเสียเงินเพิ่มค่าอากร อย่างไรก็ตามอากรแสดมปีก็เป็นแหล่งรายได้ของหนึ่งของรัฐ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐสนใจกวาดซัดและประชาชนได้มีความรู้เกี่ยวกับภาษีมากขึ้น สนใจใบริบมากขึ้น ย่อมจะทำให้รายรับด้านอากรแสดมปีสูงขึ้นตามไปด้วย

ภาคผนวก ข.

ตารางที่ 1 ผลการจัดเก็บภาษีอากร กรมสรรพากรประจำปีงบประมาณ 2537 (หน่วย : บาท)

จังหวัด	รวม	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	การค้า	มูลค่าเพิ่ม	ธุรกิจเฉพาะ	อากรแสตมป์	อื่น ๆ
กระบี่	172,334,787.38	90,827,795.32	20,738,617.12	741,764.26	34,566,692.45	16,117,718.30	8,501,470.69	840,729.24
กาญจนบุรี	613,825,374.48	307,144,597.78	58,021,185.93	1,894,238.47	190,303,555.54	28,753,348.65	26,731,554.11	976,894.00
กาฬสินธุ์	193,056,585.80	79,037,452.80	23,192,250.68	182,420.63	71,369,417.28	8,426,261.51	9,935,921.90	912,861.00
กำแพงเพชร	220,796,613.42	104,960,776.43	27,634,846.15	433,797.62	56,892,370.28	17,282,665.07	12,624,915.18	967,242.69
ขอนแก่น	955,431,168.89	439,466,311.36	134,405,747.95	5,421,839.27	207,977,600.39	88,532,713.96	75,540,450.96	4,086,505.00
จันทบุรี	488,374,088.43	259,031,292.19	43,275,602.60	1,528,965.92	114,464,465.07	44,302,464.56	24,650,618.09	1,120,680.00
ฉะเชิงเทรา	1,468,836,575.00	513,043,424.39	419,181,143.01	9,153,048.19	357,825,919.53	107,766,399.36	60,450,206.85	1,416,433.67
ชลบุรี	6,206,873,268.27	1,283,122,904.75	695,674,877.49	13,963,602.64	3,852,223,707.88	230,815,861.10	125,979,241.41	5,093,073.00
ชัยนาท	145,743,215.24	82,270,454.39	25,004,809.86	270,304.31	20,686,343.44	9,384,391.56	7,719,454.68	407,457.00
ชัยภูมิ	212,492,146.03	112,391,157.86	24,566,654.41	836,523.93	47,023,770.43	14,968,256.91	11,769,898.49	935,884.00
ชุมพร	281,818,901.14	145,340,536.95	40,899,907.46	1,284,790.96	61,836,171.15	17,221,330.95	14,437,247.17	798,916.50
เชียงราย	670,447,954.74	324,384,879.88	51,523,219.63	11,430,871.22	158,049,693.10	67,097,968.84	55,902,706.67	2,058,615.40
เชียงใหม่	2,383,123,103.05	1,120,760,858.98	268,916,690.42	38,669,932.10	581,903,635.44	215,769,159.58	152,468,894.22	4,633,932.31
ศรีสะเกษ	419,968,292.71	173,854,525.15	86,715,468.26	3,510,677.03	103,316,472.03	32,597,632.88	18,581,772.84	1,391,744.52
ตราด	235,979,583.36	89,045,734.19	16,002,043.18	1,175,099.76	106,858,518.15	14,200,356.41	8,072,434.17	625,397.50
ตาก	241,921,945.60	110,406,502.34	64.41	1,606,816.63	73,945,170.11	15,295,841.80	9,551,221.15	610,929.16

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จังหวัด	รวม	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	การค้า	มูลค่าเพิ่ม	ธุรกิจเฉพาะ	อากรแสตมป์	อื่น ๆ
นครนายก	693,378,223.54	113,185,914.00	16,300,728.85	1,230,822.29	27,825,897.41	14,255,823.52	520,034,113.14	544,924.33
นครปฐม	1,714,586,843.68	743,230,212.62	370,890,218.46	8,157,073.35	403,847,254.39	96,896,644.08	89,343,399.78	2,222,041.00
นครพนม	151,841,828.48	68,017,362.41	16,158,093.47	580,819.35	49,858,697.96	9,625,161.87	6,976,051.42	625,642.00
นครราชสีมา	1,304,485,890.77	566,343,013.74	174,671,015.52	5,063,834.36	376,960,166.43	91,341,522.77	87,293,808.87	2,812,529.08
นครศรีธรรมราช	572,751,863.75	280,139,902.82	78,046,442.37	2,113,644.30	121,713,537.88	60,684,791.51	28,280,414.10	1,773,130.77
นครสวรรค์	767,415,632.59	346,735,156.03	133,644,595.51	1,832,754.52	179,658,162.74	67,601,319.35	36,542,903.21	1,400,741.23
นนทบุรี	4,753,775,615.10	1,521,809,346.93	1,073,123,708.37	16,278,676.32	1,579,211,017.47	386,918,412.12	172,979,312.39	3,455,141.50
นราธิวาส	368,675,891.06	103,205,256.97	24,489,854.89	922,560.45	211,936,813.56	16,304,779.14	10,969,758.05	846,868.00
น่าน	127,170,457.87	60,468,572.01	18,385,937.51	382,601.82	28,665,392.99	11,141,862.78	7,312,599.74	813,491.02
บุรีรัมย์	287,161,510.04	124,438,712.52	46,090,320.71	2,633,725.11	75,895,842.31	19,883,403.82	17,152,902.77	1,066,602.80
ปทุมธานี	5,149,547,489.99	1,347,846,560.60	2,184,088,827.54	11,521,665.75	1,319,025,325.23	268,316,390.07	15,319,382.80	3,429,338.00
ประจวบคีรีขันธ์	563,617,650.36	200,723,763.30	42,052,382.56	962,447.67	247,799,597.78	44,128,829.53	26,892,464.19	1,058,165.33
ปราจีนบุรี	284,825,746.27	127,323,659.63	45,065,135.03	1,247,569.32	60,093,241.16	35,263,080.47	15,112,069.16	720,991.50
ปัตตานี	228,537,029.80	92,682,647.80	52,111,328.91	1,443,079.07	51,057,164.81	17,286,527.91	13,248,588.80	707,692.50
พระนครศรีอยุธยา	1,512,107,582.57	588,387,193.92	382,205,975.94	2,407,593.93	405,456,667.42	76,601,638.65	55,484,505.21	1,564,007.50
พะเยา	153,360,067.56	76,182,629.11	16,221,142.72	557,207.94	32,326,221.21	14,710,957.66	12,692,822.30	669,086.62

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จังหวัด	รวม	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	การค้า	มูลค่าเพิ่ม	ธุรกิจเฉพาะ	อากรแสตมป์	อื่น ๆ
พังงา	150,753,484.11	79,271,862.69	18,775,771.57	1,838,303.50	34,341,319.36	9,509,335.19	6,529,689.11	487,202.69
พัทลุง	139,100,217.11	72,127,100.50	14,919,407.17	934,612.84	27,409,344.75	14,064,982.42	9,154,229.43	490,540.00
พิจิตร	234,323,275.04	142,421,479.45	19,539,493.70	339,911.26	36,759,689.95	23,616,467.72	10,842,977.96	803,255.00
พิษณุโลก	504,712,012.39	264,808,432.64	62,019,957.27	2,233,985.96	90,814,761.42	52,089,726.38	31,296,488.45	1,448,660.27
เพชรบุรี	419,397,551.75	215,640,124.11	43,345,414.46	2,032,067.33	93,061,560.69	37,056,313.12	27,033,133.54	1,228,938.50
เพชรบูรณ์	266,051,001.27	128,177,570.11	32,583,477.39	3,446,918.05	53,312,417.02	34,821,519.20	12,815,856.55	893,242.95
แพร่	226,285,093.13	87,100,480.46	32,735,288.85	633,615.92	80,420,152.65	14,496,092.11	9,657,791.57	1,241,671.57
ภูเก็ต	1,207,940,759.47	416,841,215.67	215,223,812.26	18,515,016.96	411,030,137.75	101,423,957.15	42,476,117.18	2,430,502.50
มหาสารคาม	173,744,966.76	81,300,463.79	23,781,227.88	529,783.26	41,587,027.99	15,469,846.92	10,113,999.42	962,617.50
มุกดาหาร	118,900,806.10	42,096,556.38	12,913,660.58	540,904.91	43,683,278.12	13,144,754.18	5,718,985.28	802,666.65
แม่ฮ่องสอน	97,352,860.41	28,150,522.14	7,678,122.07	514,667.56	52,743,848.78	5,235,222.51	2,708,851.05	321,626.30
ยโสธร	106,983,656.94	52,092,660.90	15,240,778.92	315,764.15	20,121,921.47	9,693,666.56	8,596,834.72	922,030.22
ยะลา	302,942,907.13	119,497,565.83	31,824,798.39	4,923,022.05	111,460,348.46	22,214,636.42	12,213,112.63	809,423.35
ร้อยเอ็ด	240,238,994.33	103,722,453.77	30,369,605.63	234,236.38	60,261,310.23	22,358,419.57	22,257,173.23	1,035,795.52
ระนอง	203,282,889.24	94,092,597.88	15,704,805.88	791,729.76	73,444,532.07	11,858,633.05	6,685,804.60	704,786.00
ระยอง	1,068,917,432.70	444,487,178.11	197,550,392.99	7,696,950.34	265,194,497.70	98,361,053.83	53,154,348.73	2,473,011.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จังหวัด	รวม	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	การค้า	มูลค่าเพิ่ม	ธุรกิจเฉพาะ	อากรแสตมป์	อื่น ๆ
ราชบุรี	799,001,665.03	453,636,269.61	76,032,156.78	8,342,049.95	178,999,892.47	43,511,147.71	37,000,193.36	1,479,955.15
ลพบุรี	462,328,068.58	248,728,837.57	74,574,339.21	1,256,811.45	87,678,108.22	22,351,348.39	26,760,855.74	977,768.00
ลำปาง	610,145,871.63	283,193,459.07	100,472,621.31	3,056,024.52	149,950,249.27	44,127,871.82	27,601,851.14	1,743,794.50
ลำพูน	324,910,531.01	138,708,805.82	75,488,597.65	155,632.89	62,372,977.59	26,089,074.46	21,252,304.60	843,138.00
เลย	152,912,907.37	73,720,343.35	17,684,273.40	334,377.28	42,087,048.19	8,530,701.51	9,857,220.14	698,943.50
ศรีสะเกษ	235,298,416.26	115,043,264.16	31,945,141.94	682,860.86	56,373,047.81	16,594,810.63	13,476,255.38	1,183,035.48
สกลนคร	208,867,493.64	100,587,380.24	28,317,644.18	368,715.99	45,737,515.74	19,040,545.43	13,426,452.06	1,389,240.00
สงขลา	2,149,282,227.43	788,840,043.61	362,412,667.24	6,812,653.01	713,992,420.11	168,129,668.16	105,121,720.98	3,973,054.32
สตูล	90,824,945.25	42,056,333.33	13,734,862.20	187,560.88	21,732,284.81	7,078,273.91	5,689,022.79	346,607.33
สมุทรปราการ	15,392,846,771.75	2,835,825,736.15	6,842,278,484.37	25,570,344.80	5,131,921,996.00	366,440,135.52	185,380,364.81	5,429,710.10
สมุทรสงคราม	181,755,627.05	110,252,317.85	15,738,961.03	1,517,608.28	33,180,126.22	12,195,808.50	8,401,221.95	469,583.22
สมุทรสาคร	1,670,698,433.45	535,267,953.40	453,125,191.32	18,064,128.01	496,640,976.38	107,163,929.22	58,976,397.62	1,459,857.50
สระแก้ว	83,414,442.89	38,897,543.45	7,314,185.69	206,141.11	20,962,905.90	10,253,581.69	5,427,044.55	353,040.50
สระบุรี	1,141,587,310.25	421,214,804.57	188,223,660.50	2,404,314.67	419,711,575.41	71,244,675.81	36,459,857.74	2,328,421.55
สิงห์บุรี	185,984,724.78	95,664,047.54	13,008,005.59	1,110,855.31	58,271,081.86	10,250,535.44	7,288,076.54	392,122.50
สุโขทัย	291,382,776.14	161,421,613.64	33,798,134.02	2,167,897.16	63,353,486.95	19,340,016.73	10,509,981.64	791,646.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จังหวัด	รวม	บุคคลธรรมดา	นิติบุคคล	การค้า	มูลค่าเพิ่ม	ธุรกิจเฉพาะ	อากรแสตมป์	อื่น ๆ
สุพรรณบุรี	510,104,915.09	287,187,255.28	37,313,833.09	2,532,788.26	111,023,595.54	40,150,251.07	30,599,499.35	1,297,692.50
สุราษฎร์ธานี	797,483,694.40	306,018,548.31	78,451,600.32	2,316,524.54	291,444,777.08	77,556,519.35	40,093,307.57	1,602,417.23
สุรินทร์	292,054,940.31	105,664,971.30	31,731,014.88	450,527.50	125,816,581.41	13,060,495.96	14,592,422.26	738,927.00
หนองคาย	265,852,487.42	112,456,630.22	29,187,412.54	1,169,630.54	82,578,405.25	24,828,214.17	14,607,247.84	1,024,946.86
หนองบัวลำภู	49,582,682.67	20,182,762.93	4,312,416.04	51,627.29	16,609,318.55	4,803,946.18	3,373,621.68	248,990.00
อ่างทอง	175,156,431.56	98,104,060.60	18,540,601.90	658,959.45	37,167,089.45	12,393,422.30	7,618,254.86	674,043.00
อำนาจเจริญ	34,655,732.89	19,480,509.31	5,908,176.84	46,688.18	3,731,573.53	2,201,436.24	3,165,168.79	122,180.00
อุดรธานี	668,109,834.96	293,684,625.26	76,144,354.23	3,070,402.02	193,627,739.56	57,510,540.36	41,736,660.53	2,335,513.00
อุดรดิตถ์	242,330,105.85	105,343,501.69	26,608,266.74	206,322.95	84,483,017.04	16,244,720.00	8,878,671.93	565,605.50
อุทัยธานี	109,504,178.50	64,901,595.19	10,648,388.37	665,368.55	17,927,889.04	8,303,167.41	6,650,889.94	406,880.00
อุบลราชธานี	525,980,738.85	230,666,539.77	73,014,087.06	293,202.68	141,058,615.63	47,434,222.75	32,169,252.96	1,344,818.00

ที่มา : กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง

ตารางที่ 2 ผลการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ 2537 (หน่วย : บาท)

จังหวัด	องค์การบริหาร ฯ	เทศบาล	สุขาภิบาล	รวม Total
กระบี่	890,615.43	7,177,988.99	2,854,690.07	10,923,294.49
กาญจนบุรี	2,439,127.82	8,839,492.28	8,412,253.35	19,690,873.45
กาฬสินธุ์	755,519.99	5,213,102.06	2,366,256.61	8,334,878.66
กำแพงเพชร	2,742,084.34	7,391,998.07	3,438,441.55	13,572,523.96
ขอนแก่น	2,824,799.66	24,604,420.23	4,571,535.70	32,000,755.59
จันทบุรี	1,864,445.05	19,266,033.26	8,018,940.51	29,149,418.82
ฉะเชิงเทรา	5,928,429.62	11,546,137.94	10,593,009.49	28,067,577.05
ชลบุรี	3,657,150.35	18,955,514.14	34,883,992.49	57,496,656.98
ชัยนาท	1,265,290.11	11,504,802.74	1,490,321.74	14,260,414.59
ชัยภูมิ	2,604,260.24	6,465,223.16	3,094,801.53	12,164,284.93
ชุมพร	1,501,384.81	8,176,013.90	3,094,801.53	12,772,200.24
เชียงราย	1,738,906.78	26,289,463.76	8,544,914.74	36,573,285.28
เชียงใหม่	5,943,219.49	90,285,962.60	15,443,138.47	111,672,320.56
ศรีสะเกษ	756,299.47	13,642,216.71	2,638,917.50	17,037,433.68
ตราด	584,906.31	6,149,878.57	2,050,092.61	8,784,877.49
ตาก	780,948.74	4,692,267.58	1,636,290.97	7,109,507.29
นครนายก	1,171,157.81	8,607,412.85	1,027,297.21	10,805,867.87
นครปฐม	4,563,522.45	16,067,024.20	14,700,162.02	35,330,708.67
นครพนม	599,707.85	4,792,152.64	1,471,758.99	6,863,619.48
นครราชสีมา	4,583,971.20	32,913,343.81	10,884,147.76	48,381,462.77
นครศรีธรรมราช	2,720,516.67	28,275,653.00	5,650,809.03	36,646,978.70
นครสวรรค์	2,794,599.86	28,363,518.76	4,314,528.78	35,472,647.40
นนทบุรี	3,755,046.60	61,669,415.29	1,585,045.84	67,009,507.73
นราธิวาส	1,131,289.64	8,637,146.77	3,335,104.47	13,103,540.88
น่าน	631,898.87	15,647,809.61	1,332,928.10	17,612,636.58
บุรีรัมย์	1,632,064.27	4,056,346.01	3,944,502.64	9,632,912.92
ปทุมธานี	6,546,083.13	8,546,961.29	109,430,382.83	124,523,427.25
ประจวบคีรีขันธ์	1,424,273.57	4,387,280.61	5,077,092.59	10,888,646.77

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จังหวัด	องค์กรบริหาร ฯ	เทศบาล	สุขาภิบาล	รวม Total
ปราจีนบุรี	1,120,929.86	24,663,021.07	2,351,154.65	28,135,105.58
ปัตตานี	646,292.58	15,230,802.93	1,281,568.87	17,158,664.38
พระนครศรีอยุธยา	3,445,877.15	11,153,844.11	16,072,879.62	30,672,600.88
พะเยา	521,811.55	4,867,525.88	2,329,951.15	7,719,288.58
พังงา	597,444.16	37,102,276.16	1,799,007.44	39,498,727.76
พัทลุง	1,069,786.20	7,738,612.19	1,914,205.33	10,722,603.72
พิจิตร	1,990,421.88	3,658,970.75	1,517,333.50	7,166,726.13
พิษณุโลก	2,320,838.67	22,019,441.69	3,051,277.46	27,391,557.82
เพชรบุรี	1,334,688.09	8,055,515.31	3,012,625.71	12,402,829.11
เพชรบูรณ์	3,489,492.43	16,739,909.80	3,602,631.65	23,832,033.88
แพร่	573,881.54	8,643,340.36	2,182,273.36	11,399,495.26
ภูเก็ต	2,714,452.55	30,881,510.25	9,703,212.96	43,299,175.76
มหาสารคาม	1,337,398.28	4,344,046.14	1,608,128.78	7,289,573.20
มุกดาหาร	290,484.41	2,853,377.64	376,386.75	3,520,248.80
แม่ฮ่องสอน	124,625.49	3,541,050.20	1,459,464.75	5,125,140.44
ยโสธร	1,049,533.87	7,560,505.64	838,171.77	9,448,211.28
ยะลา	753,993.18	16,666,970.79	838,171.77	18,259,135.74
ร้อยเอ็ด	1,889,283.55	7,903,302.17	3,556,657.79	13,349,243.51
ระนอง	397,458.49	3,307,575.45	1,050,267.89	4,755,301.83
ระยอง	2,224,192.18	11,854,917.61	12,018,569.19	26,097,678.98
ราชบุรี	1,747,170.30	15,690,882.73	7,942,501.12	25,380,554.15
ลพบุรี	2,747,664.20	10,438,703.04	4,368,821.22	17,555,188.46
ลำปาง	1,002,856.39	2,532,646.13	4,368,821.22	7,904,323.74
ลำพูน	1,522,021.01	4,563,661.85	4,000,163.23	10,085,846.09
เลย	965,884.04	4,944,803.17	1,984,516.81	7,895,204.02
ศรีสะเกษ	1,589,458.66	6,592,182.64	3,333,493.01	11,515,134.31
สกลนคร	1,487,099.58	6,010,915.40	3,704,011.31	11,202,026.29
สงขลา	3,531,916.42	17,907,551.93	8,722,932.88	30,162,401.23

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จังหวัด	องค์การบริหาร ฯ	เทศบาล	สุขาภิบาล	รวม Total
สงขลา	3,531,916.42	17,907,551.93	8,722,932.88	30,162,401.23
สตูล	359,116.78	5,632,156.30	867,795.09	6,859,068.17
สมุทรปราการ	12,161,825.95	17,741,212.83	117,136,316.13	147,039,354.91
สมุทรสงคราม	668,048.87	5,705,779.20	350,174.61	6,724,002.68
สมุทรสาคร	2,470,576.38	7,621,746.30	3,133,191.67	13,225,514.35
สระแก้ว	1,158,244.79	5,236,232.00	1,805,710.97	8,200,187.76
สระบุรี	293,644.07	16,281,306.21	9,724,426.97	26,299,377.25
สิงห์บุรี	363,004.01	6,923,600.70	1,279,072.78	8,565,677.49
สุโขทัย	1,059,826.31	5,270,728.66	3,073,640.11	9,404,195.08
สุพรรณบุรี	1,788,908.57	5,699,112.14	6,133,138.73	13,621,159.44
สุราษฎร์ธานี	295,906.14	10,842,214.06	15,034,659.32	26,172,779.52
สุรินทร์	1,263,244.11	8,142,517.66	3,180,359.48	12,586,121.25
หนองคาย	1,849,996.87	2,989,291.35	3,267,507.87	8,106,796.09
หนองบัวลำภู	554,977.40	3,633,362.00	1,324,226.51	5,512,565.91
อ่างทอง	556,944.42	2,953,085.64	1,271,683.23	4,781,713.29
อำนาจเจริญ	1,403,734.28	3,655,456.00	2,069,918.78	7,129,109.06
อุดรธานี	2,041,810.32	21,408,071.28	5,601,080.19	29,050,961.79
อุดรดิษฐ์	1,007,139.58	8,149,402.27	1,481,065.08	10,637,606.93
อุทัยธานี	601,375.74	3,180,233.72	1,805,710.97	5,587,320.43
อุบลราชธานี	2,005,760.47	16,685,991.75	1,805,710.97	20,497,463.19

ที่มา : ส่วนการคลังท้องถิ่น สำนักงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง

- หมายเหตุ :
1. รายได้จากภาษีที่องค์กรส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง
 2. ในจังหวัดที่มีเทศบาลและสุขาภิบาลหลายแห่งได้รวมรายได้จากภาษีอากรที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง เพื่อใช้ข้อมูลเป็นรายจังหวัดในการคำนวณ

ตารางที่ 3 ข้อมูลผลิตภัณฑ์จังหวัดตามภาคการผลิต (หน่วย : ล้านบาท)

	ผลิตภัณฑ์จังหวัด	เกษตร	ธนาคาร	อุตสาหกรรม	การค้า	บริการ	รายได้ต่อหัว
กระบี่	14408.98	8024.44	425.574	444.07	1728.88	1441.9	46782
กาญจนบุรี	32558.27	5788.13	1066.686	5306.13	6609.09	2518.75	48740
กาฬสินธุ์	16003.74	3242.73	507.053	570.63	3719.6	3465.38	18002
กำแพงเพชร	20225.80	5718.85	614.799	1055.61	3247.94	1885.74	30098
ขอนแก่น	51281.70	4950.26	4697.886	11718.95	7962.04	7290.16	29989
จันทบุรี	18088.73	4198.41	1358.924	2336.11	3600.6	1893.85	42473
ฉะเชิงเทรา	45637.90	5818.22	1568.034	23535.65	3851.52	3741.82	77484
ชลบุรี	193464.34	8285.14	4964.384	94067.85	11754.42	51190.62	208925
ชัยนาท	12195.68	2636.52	591.806	714.39	2481.35	1762.41	33322
ชัยภูมิ	21189.39	5205.43	666.077	3547.91	4430.76	2474.22	20142
ชุมพร	17900.85	7351.88	1191.336	1404.21	2396.31	1919.82	43135
เชียงราย	27700.98	4647.4	1776.505	1127.53	5420.75	4000.41	252506
เชียงใหม่	65084.84	6543.19	4917.697	11844.02	7957.21	15177.43	45514
ตรัง	21122.79	9890.57	802.087	745.76	3082.07	2548.05	36169
ตราด	10515.65	2312.65	497.414	774.16	2080.83	2747.22	56233
ตาก	11675.69	2295.91	475.827	932.3	1948.23	1666.48	33359

ตารางที่ 3 (ต่อ)

	ผลิตภัณฑ์จังหวัด	เกษตร	ธนาคาร	อุตสาหกรรม	การค้า	บริการ	รายได้ต่อหัว
นครนายก	9017.36	1759.57	654.65	565.31	1796.24	1607.54	37572
นครปฐม	60166.65	5479.6	3149.21	32946.06	5421.64	3414.22	80978
นครพนม	11550.33	2976.79	439.07	323.21	2626.38	1944.65	17580
นครราชสีมา	63934.85	11697.11	3288.829	9497.14	10532.27	8780.37	25523
นครศรีธรรมราช	42822.84	11422.73	1603.817	3214.02	8261.14	6359.7	27645
นครสวรรค์	34118.37	6699.7	1703.258	7286.47	5861.47	4360.04	31359
นนทบุรี	45531.40	1684.5	3799.873	13348.59	7020.27	5831.05	66958
นครราชสีมา	19661.72	4879.09	489.501	565.53	3225.56	6704.11	32180
น่าน	9578.24	2089.94	356.38	165.17	2179.03	1575.08	22019
บุรีรัมย์	23800.22	5263.49	934.23	2153.17	6055.27	3397.09	16620
ปทุมธานี	120322.09	2573.96	3212.413	87345.4	5197.64	3515.8	245555
ประจวบคีรีขันธ์	22232.17	5192.08	1427.544	5160.06	3352.77	2018.66	51944
ปราจีนบุรี	18846.71	3511.34	670.136	4051.09	4421.58	1811.74	40794
ปัตตานี	18490.17	8098.67	456.873	473.39	3336.59	2259.4	32213
พระนครศรีอยุธยา	53973.17	2737.28	1571.295	32952.25	5692.96	4014.46	75067

ตารางที่ 3 (ต่อ)

	ผลิตภัณฑ์จังหวัด	เกษตร	ธนาคาร	อุตสาหกรรม	การค้า	บริการ	รายได้ต่อหัว
พะเยา	11754.18	2608.55	492.656	1405.31	2200.6	1817.58	23698
พังงา	12057.34	6231.51	458.748	331.37	1281.91	1956.12	51971
พัทลุง	11481.48	3203.3	561.322	415.37	2654.48	1441.62	26528
พิจิตร	13015.35	3198.85	590.636	1015.26	2792.99	1839.26	22675
พิษณุโลก	23004.66	4461.91	1309.607	1744.68	4094.82	3270.38	29046
เพชรบุรี	19428.23	2555.54	1014.089	2463.18	3744.81	2031	46368
เพชรบูรณ์	20783.24	6697.61	740.925	795.3	4554.87	2498.41	22839
แพร่	11080.42	1614.3	719.227	298.68	2421.27	2433.05	21985
ภูเก็ต	20100.57	3467.85	1833.058	1277.61	2743.64	4939.48	108652
มหาสารคาม	16696.34	3507.64	861.557	893.66	3677.95	3318.8	18050
มุกดาหาร	5585.08	1154.23	267.477	392.58	1204.08	649.73	20018
แม่ฮ่องสอน	4340.99	835.71	148.16	159.04	850.23	880.21	25686
ยโสธร	8864.32	1948.99	384.101	449.78	2186.91	1410.05	15943
ยะลา	14847.69	4290.65	570.203	1025.93	2139.36	3080.7	38868
ร้อยเอ็ด	21465.91	4447.06	906.03	1190.89	5325.91	3424.48	18115

ตารางที่ 3 (ต่อ)

	ผลิตภัณฑ์จังหวัด	เกษตร	ธนาคาร	อุตสาหกรรม	การค้า	บริการ	รายได้ต่อหัว
ระนอง	11619.95	5841.15	360.843	274.15	1199.97	1406.05	89384
ระยอง	67544.33	9124.81	2167.447	16149.79	4271.55	3367.96	137846
ราชบุรี	41624.29	5183.01	1872.314	17455.27	5565.24	3841.66	54269
ลพบุรี	25485.98	4358.56	1230.136	2548.14	5520.72	2633.89	34301
ลำปาง	27849.40	2366.22	1855.572	993.41	4552.61	3806.53	36500
ลำพูน	26102.98	3359.27	633.114	14122.24	2084.47	1490.84	60988
เลย	13116.20	3468.18	392.617	581.02	2331.99	1994.08	23256
ศรีสะเกษ	20240.35	4796.51	790.589	622.27	5739.33	3051.2	14960
สกลนคร	17925.34	3427.27	721.168	1162.19	4242.05	2775.34	18015
สงขลา	58720.91	20631.79	4287.921	2620.37	7881.42	6712.72	48171
สตูล	9277.53	4217.06	228.783	252.76	1486.01	953.79	39312
สมุทรปราการ	155705.67	11363.44	6068.46	99066.68	10294.13	7463.6	173006
สมุทรสงคราม	7029.65	1141.01	570.763	952.19	1564.38	965.54	35325
สมุทรสาคร	93825.72	11869.22	2022.653	65178.89	3461.56	1631.26	248216
สระแก้ว	9156.90	2586.87	201.638	322.55	2526.62	975.43	23359

ตารางที่ 3 (ต่อ)

	ผลิตภัณฑ์จังหวัด	เกษตร	ธนาคาร	อุตสาหกรรม	การค้า	บริการ	รายได้ต่อหัว
สระบุรี	54260.37	2635.39	1664.724	25311.94	4142.93	2695.84	103550
สิงห์บุรี	7947.27	1067.1	440.619	1402.85	1809.56	1033.67	33675
สุโขทัย	14744.04	3732.23	768.184	1498.42	3040.62	1990.4	25247
สุพรรณบุรี	29570.49	6001.1	1575.03	6529.36	5893.55	2541.49	35584
สุราษฎร์ธานี	35571.81	13389.17	2268.615	2728.56	4472.94	4143.83	42858
สุรินทร์	22021.58	4694.58	685.116	1016.92	5093.26	4937.45	17191
หนองคาย	16348.32	2995.56	604.597	1946.99	3692.31	2635.78	19370
หนองบัวลำภู	8883.22	1547.67	97.42	527.07	3135.65	2145.17	19186
อ่างทอง	8992.94	989.8	593.679	1346.79	2224.43	1343.99	33556
อำนาจเจริญ	8902.37	1219.65	125.499	433.51	3349	2478.2	25879
อุตรธานี	27476.37	5360.89	1824.239	1645.19	5487.39	4189.3	16195
อุตรดิตถ์	13229.01	2960.55	474.056	2268.84	2247.62	1813.01	28948
อุทัยธานี	9189.53	2212.6	323.584	405.61	1533.31	2587.44	30031
อุบลราชธานี	30673.67	5427.72	1622.413	2603.07	5860.75	4608.56	18876

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประวัติผู้เขียน

นายสุรรัฐ เนียมกลาง เกิดวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2512 ที่กรุงเทพมหานคร จบการศึกษามัธยมปลายจากโรงเรียนเทพศิรินทร์ ในปีพ.ศ. 2529 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาบริหารงานอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ในปีพ.ศ. 2535 แล้วเข้าทำงานธนาคารไทยพาณิชย์ จนถึงปีพ.ศ. 2537 เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย